

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 13-03-46449 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופטת רות רונן

התובע:

אליעד אהרן רגב
ע"י ב"כ עוה"ד רוך והרצברג

נגד

הנתבעים:

1.דני אליקים
2.דני מ.ב.מ. אחזקות בע"מ
3.פרסום אליקים הרמן בע"מ
ע"י ב"כ עוה"ד דרור ומנציל

פסק דין

1

2

3 .1. התובע, בעל-מניות בנתבעת 3 (להלן: "החברה"), טוען בתביעה הנוכחית לקיפוח,
4 ועותר כי בית-המשפט יורה לנתבעים 1-2 לרכוש את מניותיו לפי סעיף 191 לחוק
5 החברות, התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות" או "החוק").

6

7

העובדות

8 .2. החברה היא חברה פרטית שהתאגדה בספטמבר 1999 והיא עוסקת בתחום הפרסום
9 (נספח 51 לתצהיר התובע). הנתבע 1 (להלן: "הנתבע") מחזיק במרבית מניות החברה
10 בעצמו או באמצעות הנתבעת 2 שהיא חברה בבעלותו (להלן: "חברת מ.ב.מ." או
11 "מ.ב.מ."). בנוסף, משמש הנתבע כמנכ"ל החברה, כדירקטור היחיד בה וכיו"ר
12 הדירקטוריון של החברה.

13

14 .3. התובע עבד בחברה ממועד התאגדותה. בהסכם להסדרת תנאי העסקתו של התובע
15 (שנחתם בשלב מאוחר יותר) נקבע כי התובע זכאי למניות בחברה (נספח 58 לתצהיר
16 התובע). העסקתו של התובע בחברה הסתיימה בשנת 2005, שאז התגלע סכסוך בין
17 הצדדים והוגשו תביעות הדדיות לבית-הדין האזורי לעבודה בתל-אביב (ע"ב 9346/05).

18

19 .4. ביום 19.10.2009 ניתן פסק-דין חלקי בבית הדין האזורי לעבודה לפי סעיף 79א(א)
20 לחוק בתי המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד-1984 (נספח 52 לתצהיר התובע, להלן:

1 מתוך 52

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 46449-03-13 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

- 1 "פסק-הדין החלקי". בפסק-הדין החלקי נקבע, בין היתר, כי התובע זכאי ל-12%
 2 מהמניות הרגילות בחברה (מבלי לקחת בחשבון את מניותיו של מי שהיה בעל-מניות
 3 נוסף בחברה, מר דן הרמן), וכי הוא אינו זכאי למניית הנהלה. עוד נקבע כי: "אנו
 4 ממנים את רו"ח מיקי בלומנטל לצורך הערכת שווי של המניות בהתאם להסדר בין
 5 הצדדים. הצדדים יפנו לרו"ח בלומנטל ישירות ויבקשו ממנו בשלב הראשון –
 6 בהתאם להסדר – הצעת מחיר". פסק-הדין החלקי הפך לפסק-דין חלוט וסופי ביום
 7 5.11.2010 עם מתן פסק-דין משלים.
 8
- 9 .5 בחודש ינואר 2010 נרשמו על-שם התובע 83 מניות רגילות בע"נ של 1 ש, אשר היוו
 10 10.3% מהון המניות המונפק של החברה.
 11
- 12 .6 ביום 14.10.2010 פנה התובע לבית-המשפט המחוזי בתל-אביב בהמרצת פתיחה שבה
 13 עתר לקבל מסמכים שונים מהחברה (ה"פ 10-10-29611). ביום 19.3.2012 הושלמה
 14 חוות-הדעת שנערכה על ידי רו"ח בלומנטל מכוח פסק-הדין החלקי, בנוגע לשווי מניות
 15 התובע (חוה"ד צורפה כנספח 58 לתצהיר התובע ותכונה להלן: "חו"ד בלומנטל").
 16 ביום 31.12.2012 ניתן פסק-דין בהמרצת הפתיחה שקבל את בקשת התובע באופן
 17 חלקי (נספח 59 לתצהיר התובע).
 18
- 19 7. ביום 14.1.2013 התקבלה החלטה בחברה על גיוס הון באמצעות הקצאת מניות של
 20 החברה, שבעקבותיה דוללו אחזקות התובע לכ-7% מהון המניות המונפק של החברה
 21 (להלן: "ההקצאה הראשונה").
 22
- 23 8. ביום 24.3.2013 הגיש התובע את התביעה דנן.
 24
- 25 9. ביום 28.1.2014 ובמהלך בירור התביעה, התקבלה בדירקטוריון החברה החלטה
 26 נוספת על הקצאת מניות, שבעקבותיה דוללו אחזקות התובע לכ-1.5% מהון המניות
 27 המונפק של החברה (להלן: "ההקצאה השנייה").
 28
- 29 **טענות הצדדים**
 30 **טענות התובע**

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 46449-03-13 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

10. לטענת התובע, הנתבע עושה בחברה כבשלו. הוא ומשפחתו נהנים מהטבות כספיות מפליגות בהיקף של מיליוני שקלים, ונוטלים מהחברה סכומי עתק שלא כדין. על-פי הטענה, בין השנים 2006 ו-2012 נטלו הנתבעים 1-2 מהחברה שלא כדין כספים בסכום (נומינלי) של כ-11 מיליון ₪.
11. התובע טען כי חברת מ.ב.מ. והנתבע קיבלו מהחברה דמי-ניהול ושכר בסכומים הגבוהים מכפי שהגיע להם. כמו כן, החברה נשאה בתשלומים לאשתו לשעבר של הנתבע על-פי הסכם הגירושין ביניהם, ושילמה משכורות לילדיו של הנתבע ולאשתו בהיקפים חריגים. התובע טען כי העסקת בני המשפחה של הנתבע לא אושרה כנדרש על-ידי מוסדות החברה.
12. לטענת התובע, ביום 21.11.1999 שכרה החברה נכס בנמל תל-אביב מהחברה לפיתוח תל-אביב (להלן: "החברה לפיתוח"), לתקופה של שלוש שנים. באמצע תקופת השכירות נערך הסכם שכירות נוסף בין החברה לבין חברת מ.ב.מ., לפיו החברה שכרה את הנכס מחברת מ.ב.מ. בשכירות משנה. לטענת התובע, החברה שילמה לחברת מ.ב.מ. דמי שכירות מופרזים וכן תשלומים מופרזים בגין ארנונה.
13. התובע הוסיף כי הנתבע עשה שימוש אישי עבורו ועבור בני משפחתו בכרטיסי האשראי של החברה. לטענת התובע, סך השימוש בכרטיסי האשראי הינו כ-1.9 מיליון ₪.
14. לטענת התובע, חברת מ.ב.מ. מחזיקה במניות של חברה נוספת, אליקים & נהרדעא בע"מ (להלן: "חברת נהרדעא"). התובע טוען כי חברת נהרדעא הוחזקה בעבר על-ידי החברה, והועברה לתובע שלא כדין. כן נטען כי החברה העניקה הלוואות לחברת נהרדעא בריבית נמוכה מזו שהחברה שילמה לתאגידים בנקאיים. בנוסף, לטענת התובע, עסקיה הכושלים של חברת נהרדעא שולבו בעסקי החברה, באופן שגרם לחברה נזק.
15. לטענת התובע, בנוסף על כל אלה, משך הנתבע רווחים מהחברה מבלי שהם נרשמו בספריה כרווחים, בסכום כולל של כ-2.5 מיליון ₪.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 13-03-46449 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

16. התובע טען כי מעשים אלה מקימים לו עילת תביעה בגין קיפוח המיעוט, והוא עתר
 2 לסעד המורה לנתבע ולחברת מ.ב.מ. לרכוש ממנו את מניותיו. לטענתו, המועד הקובע
 3 לעניין חישוב ערך מניותיו הוא ביום 2.2.2005, המועד שבו הוא חדל לעבוד בחברה.
 4 התובע הוסיף כי יש לקבל את הערכת השווי שביצע רו"ח בלומנטל, חוות-דעת המהווה
 5 חלק מחומר הראיות בכל הנוגע ליסודותיה הלא מוכחים.
 6
17. לחלופין, הגיש התובע לבית-המשפט הערכת שווי של החברה נכון ליום 31.12.2012
 8 מאת המומחה מטעמו, רו"ח שמואלי (להלן: "חוו"ד שמואלי").
 9
18. התובע טען כי אם ייקבע שיש להעריך את שווי החברה נכון ליום 31.12.2012, אז יש
 11 לראות בו כבעלים של 10.3% ממניות החברה. לעניין זה נטען כי הקצאות המניות
 12 שהתיימרו לדלל את אחזקותיו של התובע התבצעו שלא כדין. התובע הוסיף כי
 13 בהתאם לפסיקת בית-המשפט העליון, אין להתחשב בפרמיית השליטה של הנתבע
 14 לצורך חישוב שווי מניותיו.
 15
19. לגישת התובע, יש להוסיף לשווי החברה את הכספים שהוצאו מהחברה שלא כדין תוך
 17 קיפוחו. הוא טען בהקשר זה כי הוכחה משיכה שלא כדין של כספים בין השנים 2006
 18 ו-2012 בהיקף של כ-1.6 מיליון ₪ בשנה. בהיעדר נתונים אודות משיכת הכספים
 19 בתקופה מוקדמת יותר, יש להניח כי הנתבע נהג גם אז באופן דומה. לכן אם בית-
 20 המשפט ייחשב את שווי מניות התובע לפי ערכן ביום 2.2.2005 יש להוסיף לשווי
 21 החברה סכום של 8 מיליון ₪ בגין משיכות היתר של הנתבע בשנים 2000 עד 2004.
 22
20. התובע פירט בטבלה (בסי' 85 לסיכומיו) את הסכומים הנומינליים והריאליים שיש
 24 לפסוק לזכותו. התובע ציין כי מטעמי אגרה סכום התביעה הוגבל ל-1.5 מיליון ₪ נכון
 25 למועד הגשת התביעה, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית.
 26
- 27 טענות הנתבעים
21. לטענת הנתבעים, התובע אינו זכאי לסעד של רכישה כפויה של מניותיו. הנתבעים
 29 טוענים כי התובע לא השקיע כספים בחברה ולא ערב לחובותיה. הוא פעל על-מנת
 30 לפגוע בחברה, והיה חופשי לפעול כרצונו בתחום הפרסום מאז שנת 2005. מנגד, הנתבע
 31 השקיע את כל יכולותיו, הונו וזמנו בחברה. חרף האמור, מצבה של החברה התדרדר

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 46449-03-13 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

- 1 בשים לב למשבר הנמשך בענף הפרסום שהחריף עם המחאה החברתית בשנת 2012,
 2 והנתבע נאלץ למכור נכסים שלו ולהזרים כספים לחברה.
 3
- 4 .22. הנתבעים הוסיפו כי ככל שבית-המשפט ימצא לנכון להורות על הפרדה בין בעלי-
 5 המניות, אין הכרח לעשות כן בדרך של חיוב הנתבעים ברכישה כפויה. אף אם יש
 6 מקום לרכישה כפויה, הרי בנסיבות דגן שבהן ההון העצמי של החברה שלילי ויש לה
 7 הפסד נצבר, שווי המניות הוא אפס, וככל שקיים שווי – הוא נובע רק מהמוניטין
 8 האישי של הנתבע.
 9
- 10 .23. הנתבעים טוענים כי בכל מקרה אין לקבל את חו"ד בלומנטל. לטענתם, חו"ד
 11 בלומנטל אינה קבילה, שכן היא אינה כוללת נוסח אזהרה כנדרש בפקודת הראיות,
 12 וכן מאחר שרו"ח בלומנטל לא העיד בתביעה דגן. כן נטען כי חו"ד בלומנטל אינה
 13 רלבנטית, בשים לב לכך שהערכת השווי בה נכונה ליום 2.2.2005 ואילו התביעה דגן
 14 הוגשה בשנת 2013. לשיטת הנתבעים, אם עילת התביעה לקבלת שווי המניות נולדה
 15 בשנת 2005, הרי שהתביעה התיישנה. הנתבעים מוסיפים כי על-פי הזרם המרכזי
 16 בפסיקת בתי-המשפט, הערכת השווי צריכה להתבסס על המצב במועד הגשת התביעה.
 17 מעבר לנדרש, טענו הנתבעים כי בהינתן דוחות החברה ונתוני השכר כפי שהיו בפועל
 18 במועד העסקת התובע, הרי גם לפי דרך החישוב של רו"ח בלומנטל - שווי המניות הוא
 19 אפסי.
 20
- 21 .24. לטענת הנתבעים, יש למחוק מסיכומי התובע את הטענה לפיה הוא זכאי לשווי המניות
 22 הנטענות על-ידיו לפי ערכן נכון לפברואר 2005 בתוספת משיכות בשנים 2002-2004,
 23 שכן מדובר בהרחבת חזית אסורה. בנוסף, יש לדחות טענות אלה מחמת התיישנות
 24 ומחמת השתק עילה (לאור ההליך בבית-הדין לעבודה). כן נטען כי לא הובאו כל ראיות
 25 בנוגע למשיכות בפועל בתקופות אלה, ולא ניתן להניח כי הן התבצעו.
 26
- 27 .25. הנתבעים התייחסו בסיכומיהם לחו"ד שמואלי מטעם התובע, שהעריך את שווי
 28 מניות התובע ב- 93,000 ₪ בתרחיש אחד, ו-270,000 ₪ בתרחיש אחר. לטענתם, עמדת
 29 התובע בנוגע לפרמיית שליטה מהווה הרחבת חזית ואין לה יסוד לגופה. הנתבעים טענו
 30 כי יש לבחור בתרחיש הנמוך לפי חו"ד שמואלי, בין היתר לנוכח הירידה במחזורים
 31 ובמכירות של החברה.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 46449-03-13 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

- 1
- 2 26. ביחס להקצאות המאוחרות של המניות, טענו הנתבעים כי מדובר בכלי לגיטימי של
- 3 החברה לגיוס הון, וכי לתובע ניתנה אפשרות להשתתף בהקצאות באופן שוויוני, ולכן
- 4 טענתו בנוגע למחיר ההקצאה אינה רלבנטית.
- 5
- 6 27. בנוגע למשיכות יתר – הנתבעים טענו כי מדובר בתביעה לפיצוי בגין נזק משני. לכן, לא
- 7 ניתן היה להגיש את התביעה באופן שבו הוגשה. כן נטען שלא הוכח שהסכומים שנגרעו
- 8 מהחברה הפחיתו באופן ישיר מערך המניות שלה. הנתבעים הוסיפו כי חו"ד שמואלי
- 9 מגלמת כבר את הנזק הנטען לשווי מניות התובע בעקבות ההתנהלות הבלתי-תקינה.
- 10 עוד נטען כי ר"ח שמואלי לא לקח בחשבון בחוות-דעתו הפקדות כספים שביצע הנתבע
- 11 בחברה, ושיש להתחשב בהן במסגרת בחינת הטענה למשיכות יתר.
- 12
- 13 28. לגופו של עניין, טענו הנתבעים כי בסיכומי התובע מופיעים תחשיבים השונים באופן
- 14 מהותי מהתחשיבים שהופיעו בחו"ד שמואלי ובתצהיר התובע. הנתבעים הוסיפו כי
- 15 לא הוכח שהעסקאות הנטענות הן עסקאות "חריגות", לפי סעיף 271 לחוק החברות,
- 16 ולכן, די היה באישורן על ידי דירקטוריון החברה.
- 17
- 18 29. בהתייחס לטענה למשיכות שכר של הנתבע ושל בני-משפחתו, טענו הנתבעים,
- 19 בתמצית, כי שכר זה שולם עבור העסקתם בחברה, וכי הסכומים ששולמו היו סבירים.
- 20
- 21 30. בנוגע לדמי השכירות והארנונה, נטען כי ככל שטענות התובע מבוססות על הסכמים
- 22 משנת 1999 ו-2001 הרי שהן התיישנו, מה גם שהתובע לא היה בעל-מניות בחברה
- 23 באותה העת. עוד נטען כי התחשיב שערך התובע בסיכומיו שונה מהותית מהתחשיב
- 24 בחו"ד שמואלי. לכן יש לקבוע שהתביעה בהקשר זה לא הוכחה.
- 25
- 26 31. לגופו של עניין, הסבירו הנתבעים כי הסכם השכירות של משרדי החברה הסתיים בסוף
- 27 שנת 2002, ללא אופציה להארכה. בשנת 2001 היתה אפשרות לשכור נכס אחר, גדול
- 28 יותר. החברה עסקה בפרסום ולא בהשכרת נכסים, ולכן חברת מ.ב.מ. היתה זו ששכרה
- 29 את הנכס כולו. לטענת הנתבעים, חברת מ.ב.מ. השכירה לחברה את הנכס בשכירות-
- 30 משנה בדמי-שכירות נמוכים יותר מאלה ששילמו שוכרי משנה אחרים. יתרה מכך,
- 31 בחלק מהשנים החברה לא שילמה לחברת מ.ב.מ. דמי-שכירות. בנוגע לארנונה, נטען

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 46449-03-13 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

- 1 כי חיוב החברה נעשה בהתאם לגודל השטח ששכרה החברה בשכירות-משנה, וכן
2 לשגיאות שנפלו בחו"ד שמואלי.
3
4 .32 בנוגע לכרטיסי האשראי, הנתבעים טענו כי מדובר בהרחבת חזית. כן נטען כי כאשר
5 נעשה שימוש אישי בכרטיסי האשראי, ובפרט לצורך נסיעות לחו"ל, הנתבע חויב
6 בהתאם. ביחס לחברת נהרדעא, טענו הנתבעים כי כל ההכנסות של חברת נהרדעא
7 ולקוחותיה עברו לחברה ונרשמו בחברה. העלות נרשמה בספרי החברה כהלוואה
8 לחברת נהרדעא.
9
10 .33 ביחס לטענות לחלוקת כספים שלא כדין, הנתבעים טענו כי מדובר בטעות. החברה לא
11 חילקה רווחים, והיה לה הפסד נצבר. הנתבעים תמכו גם את טענותיה בחו"ד מומחה
12 מטעמים של מר בנצי נצר שהוא כלכלן בהשכלתו (להלן: "חו"ד נצר").
13

דין

- 14
15 .34 מספר שאלות מרכזיות עומדות להכרעה בתיק זה – האחת, האם התובע הוכיח את
16 עילות הקיפוח הנטענות על-ידי; השנייה, מהו הסעד הראוי שיש להעניק לתובע
17 בהנחה שיוכיח את עילת הקיפוח, ובפרט האם יש להורות על רכישה כפויה של
18 מניותיו; והשלישית, בהנחה שיש להורות על רכישת מניות התובע על ידי הנתבע, כיצד
19 יש לחשב את שווי מניות התובע ובהתייחס לאיזה מועד יש לחשב שווי זה.
20 להלן ייבחנו שאלות אלה.
21

א. האם הוכחו עילות הקיפוח?

- 22
23 א.1. רקע נורמטיבי
24 .35 סעיף 191(א) לחוק החברות העוסק בקיפוח המיעוט קובע כי –
25 "התנהל ענין מענייניה של חברה בדרך שיש בה משום קיפוח של בעלי-
26 המניות שלה, כולם או חלקם, או שיש חשש מהותי שיתנהל בדרך זו, רשאי
27 בית-המשפט, לפי בקשת בעל מניה, לתת הוראות הנראות לו לשם הסרתו
28 של הקיפוח או מניעתו, ובהן הוראות שלפיהן יתנהלו עניני החברה בעתיד,
29 או הוראות לבעלי-המניות בחברה, לפיהן ירכשו הם או החברה כפוף
30 להוראות סעיף 301, מניות ממניותיה."
31

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 13-03-46449 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

- 1 הוראה זו היא הוראת "מסגרת" שנועדה למנוע "מצב של חלוקת משאבים בצורה
2 בלתי-הוגנת במיתחם יחסי בעלי-השליטה בחברה ובעלי-מניות מיעוט בה" (ע"א
3 2699/92 בכר נ' ת.מ.מ. תעשיות מזון מטוסים (נתב"ג) בע"מ, פ"ד (1) 238 (1996)).
4
- 5 36. המבחן לקיומו של קיפוח, כפי שהתפתח בפסיקת בית-המשפט העליון, הוא מבחן
6 הפגיעה בציפיות הלגיטימיות של הצדדים. בהתאם למבחן זה "במסגרת הדיון בעולות
7 הקיפוח, מוטל על בית-המשפט לבחון אם נפגעו ציפיות לגיטימיות של בעלי-
8 המניות, כאשר השאלה מהי ציפייה לגיטימית עשויה לזכות לתשובות שונות על-פי
9 נסיבות המקרה ובהתאם לאופייה של החברה" (ע"א 2718/09 "גדיש" קרנות גמולים
10 בע"מ נ' אלסינט בע"מ (28.5.2012). ראו גם: ע"א 8712/13 אדלר נ' לבנת פסי 66
11 (1.9.2015) (להלן: "עניין אדלר"); צפורה כהן בעלי-מניות בחברה כרך ב 120 (מהדורה
12 שנייה, 2008) (להלן: "כהן").
13
- 14 37. במקרה דנן, מבוססת עילת הקיפוח של התובע על טענותיו לפיהן הנתבע נטל לעצמו
15 ולמשפחתו כספים והטבות שונות מקופת החברה – על-ידי משיכת משכורות ודמי-
16 ניהול בהיקפים חריגים, העסקת בני-משפחתו של הנתבע בשכר גבוה מהרגיל, מימון
17 הוצאות הסכם הגירושין של הנתבע, שימוש בכרטיסי האשראי של החברה למימון
18 הוצאות אישיות, וכן עסקאות עם חברות שבבעלות הנתבע – שכירת משרדי החברה
19 בעלות מופרזת מחברת מ.ב.מ. ומימון עלויות אשראי עבור חברת נהרדעא. טענות
20 אלה, אם יוכחו, יש בהן כדי להוות קיפוח של הנתבע כבעל-מניות המיעוט בחברה (ר'
21 למשל כהן, בעמ' 136-157).
22
- 23 38. הנתבעים טענו כי ה"מיקום הגאומטרי" של טענות התובע הוא כטענות לפיצוי בגין
24 ירידת ערך מניותיו. לטענתם, מכיוון שמדובר בנוק "משני", התובע לא היה יכול
25 להגיש את תביעתו כפי שהוגשה (משום שהנוק נגרם לחברה ולא לו עצמו). יש לדחות
26 טענה זו. עסקינן בתביעה קלאסית של קיפוח המיעוט, שהסעד המבוקש בה הוא
27 רכישה כפויה של מניות התובע. פרופ' חביב-סגל ז"ל הבהירה בהקשר זה בספרה כי
28 ניתן להגיש תביעה אישית במקרה של קיפוח. לגישה -
29 "עילת הקיפוח מהווה את צידו השני של המטבע של חובות האמון של בעלי-
30 השליטה. הנקודה הקריטית היא שהחוק מקנה את זכות התביעה בגין
31 קיפוח המיעוט לבעלי-מניות המיעוט, ולא לחברה עצמה. מכאן, שגם כאשר

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 46449-03-13 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

1 'העברת העושר' שנקט בעל-מניות השליטה היתה בבחינת – העברת עושר
2 מידיה של החברה לידי של בעל השליטה, הרי שהצד שאותו מזכה הדין
3 בעילת התביעה – הינו המיעוט הנפגע, ולא דווקא החברה...
4 הצדקה לניהולה של התביעה כתביעה אישית, עשויה להתקיים גם כאשר
5 נזקים בעלי-מניות המיעוט התובעים לסעדים המיוחדים שמתיר סעיף 191
6 לחוק החברות, לרבות, רכישה עצמית של מניות המיעוט" (אירית חביב-סגל
7 דיני חברות 680 (2007) (להלן: "חביב-סגל"). כן ראו: רע"א 9646/04 חסקי
8 אלון ייזום בניה והשקעות בע"מ נ' אריה מיכלסון חברה לזמות בע"מ פס" 5
9 ((12.1.2005)).

10

11 דברים אלה יפים במיוחד כאשר עסקין בחברת מעטים כגון החברה דן, שבה התובע
12 והנתבע הם בעלי-המניות היחידים בחברה. במקרים כאלה, גם כאשר מדובר בנוק
13 שלכאורה נגרם לחברה, ניתן להגיש תביעה אישית ולא תביעה נגזרת (חביב-סגל, בעמ'
14 680).

15

16 יש לבחון אפוא אם התובע הוכיח את טענותיו.

17

18 2.א. משיכת דמי-ניהול ומשכורות על-ידי הנתבע וחברת מ.ב.מ.

19

טענות הצדדים

20 39. לטענת התובע, הנתבע משך כספים בהיקפים חריגים מהחברה, הן בדרך של משיכת

21 דמי-ניהול על-ידי חברת מ.ב.מ. והן בדרך של משיכת משכורות על-ידי הנתבע.

22

23 התובע טען כי על-פי הסכם הניהול שנחתם בין החברה לחברת מ.ב.מ., זכאית מ.ב.מ.

24 לדמי-ניהול חודשיים בסך \$13,000 (ההסכם צורף כנספח ז' לתצהיר הנתבע, ויכונה

25 להלן: "הסכם הניהול"). בנוסף, זכאית מ.ב.מ. לפי הסכם הניהול למענק שנתי בגין

26 רווחי החברה, בשנים שבהן עלו רווחים אלה על סכום של \$250,000 בשנה. לטענת

27 התובע, רווחי החברה מעולם לא הגיעו לסכום זה. התובע התייחס לחוות-דעת נצר

28 מטעם הנתבעים, וטען לסתירות בעדותו של מר נצר. הוא הוסיף כי מר נצר הודה

29 בחקירה נגדית כי הוא לא בדק אם משיכות הכספים בפועל תואמות את דמי-ניהול

30 להם זכאית מ.ב.מ..

31

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 46449-03-13 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

- 1 לטענת התובע, הנתבע לא היה זכאי לקבל משכורת מהחברה מעבר לדמי-הניהול.
 2 יתרה מכך, לפי הסכם הניהול יש לראות בכל תמורה מעל 5,000 ₪ ברוטו ששולמה
 3 לנתבע, כהלוואה צמודת מדד הנושאת ריבית צמודה של 24% לשנה. לטענת התובע,
 4 חרף האמור - בין השנים 2006 ו-2012 החברה נשאה בעלות המשכורת של הנתבע
 5 בסכום של 4,000,960 ₪ (בנוסף לדמי-הניהול ששולמו למ.ב.מ.).
 6
 7 מנגד, טענו הנתבעים כי הסכומים שבהם נקב התובע בסיכומיו שונים מאלו שבחוות-
 8 דעת שמואלי מטעמו. לטענתם, שתי הגרסאות אינן נכונות. כך למשל, בשנת 2007
 9 התובע כלל במסגרת דמי-הניהול את חשבונית מס' 5320 שניתנה עבור שנים קודמות.
 10 כן נטען כי על-פי חוות-דעת שמואלי, הנתבע זכאי לשכר ראוי בסך 52,000 ₪ בהתבסס
 11 על טבלת שכר של חברת Adman (חברה העוסקת בגיוס משאבי אנוש בתחום
 12 הפרסום, השיווק והתקשורת). לטענת הנתבעים, התובע לא רשאי להעלות טענה שונה
 13 בסיכומים. למען הזהירות, נטען כי ההערכה בחוות-דעת שמואלי שגויה גם לגופה.
 14
 15 הנתבעים הוסיפו כי דמי-הניהול להם זכאית מ.ב.מ. עודכנו, ועומדים על סך של
 16 \$16,000 לחודש. הנתבעים ציינו כי שכרו של התובע עלה בשיעור גבוה יותר, של כ-
 17 43% משנת 1999 ועד לשנת 2005. בהתייחס לטענה לפיה לא התקבלה החלטה בדבר
 18 העלאת השכר, נטען שהתובע אישר בעדותו ששכרו אושר בשיחה בעל-פה בין הצדדים.
 19 הנתבעים הוסיפו כי הסכומים שהנתבע קיבל מתקזזים עם סכומים שהוא השקיע
 20 בחברה, בגובה של כ-6 מיליון ₪.
 21
 22 **דיון**
 23 41. על-מנת להכריע בסוגיה הנוכחית יש לבחון תחילה מה הסכומים שהנתבע וחברת
 24 מ.ב.מ. קיבלו בפועל כשכר עבודה או כדמי-ניהול, ולאחר מכן להשוות סכומים אלה
 25 לסכומים שהם היו זכאים לקבל מהחברה.
 26
 27 בנוגע למשיכות הכספים בפועל –
 28 42. בכל הנוגע לדמי-הניהול –
 29 כעולה מחוות-דעת שמואלי מטעם התובע, חברת מ.ב.מ. קיבלה בין השנים 2006-2012
 30 כדמי-ניהול סכום נומינלי של כ-5.4 מיליון ₪. לעומת זאת, בחוות-דעת נצר מטעם

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 13-03-46449 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

- 1 הנתבעים, נקבע שמ.ב.מ. קיבלה כ-4.4 מיליון ש"ח. ההבדלים בין חוות הדעת נוגעים
2 לדמי-הניהול ששולמו בשנים 2007-2010.
- 3
- 4 43. אני סבורה שיש להעדיף את הנתונים שבחוות-דעת שמואלי. בעוד שרו"ח שמואלי
5 ביסס את הנתונים בחוות-דעתו על בדיקה של כרטיסות החברה והעתק חשבונות מס
6 של חברת מ.ב.מ. לזכות החברה (ס' 1.2 לחו"ד שמואלי), מר נצר הסתמך על ניירות
7 עבודה שהוכנו לטענתו על-ידי מנהלת-החשבונות של החברה (ס' 4 לחו"ד נצר, עמ' 80
8 לפרוטוקול). מנהלת-החשבונות של החברה לא הגישה תצהיר ולא העידה בהליך דנן.
9 לכן אין להסתמך על ניירות העבודה הללו (כך בפרט בנוגע להסבר ביחס לחשבונות
10 מס' 5320, שצורף כנספח ח' לתצהיר הנתבע).
- 11
- 12 44. יתרה מכך, עיינתי היטב הן בחשבונות המס שהוציאה חברת מ.ב.מ. לחברה (שצורפו
13 כנספח 34 לתצהיר התובע) והן בכרטיסות ובהן פירוט התשלומים שילמה החברה
14 למ.ב.מ. בגין דמי-ניהול (נספח 5 לחו"ד נצר ונספח 13 לתצהיר התובע), והמסקנה
15 העולה מהמסמכים הללו היא כי הנתונים המפורטים בהם תומכים בסכומים שפורטו
16 בחו"ד שמואלי.
- 17 **יש לקבוע אם כן כי חברת מ.ב.מ. קיבלה בשנים 2006-2012 דמי-ניהול בסך**
18 **5,424,117 ש"ח.**
- 19
- 20 45. **בנוגע לשכרו של הנתבע –**
- 21 לעניין זה אני סבורה שיש לקבל באופן חלקי את טענות התובע בסיכומים, ככל שהן
22 עולות במישרין מטפסי ה-106 שצורפו לתצהיר התובע. בסיכומי התובע נכללה טבלה
23 ובה פירוט רכיבי השכר ששולמו לנתבע לגישתו של התובע – רכיבים הכוללים
24 משכורת, הפרשות קופת גמל, קרן השתלמות, שווי רכב ואובדן כושר עבודה.
- 25
- 26 46. הנתבע טען כי סכומים אלה שונים מהסכומים שמופיעים בחוות-דעת שמואלי. אכן,
27 אין זהות בין הנתונים שבטפסי ה-106 לבין אלה שבחוות-דעת שמואלי. בחקירה נגדית
28 הסביר רו"ח שמואלי כי בחישוב נתוני השכר הוא הסתמך, בנוסף לטפסי ה-106, גם
29 על נתונים בנוגע להפרשות למעבידים, טפסי 126 וטבלאות שכר של ביטוח-לאומי (עמ'
30 34-35 לפרוטוקול. כן ר' בעמ' 29 לחו"ד שמואלי). חרף האמור, מסמכים אלה לא
31 צורפו לעיון בית-המשפט. התובע (שככל הנראה היה מודע לקושי הזה) בחר בסיכומיו

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 13-03-46449 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

- 1 לתבוע את הסכומים העולים מטפסי ה-106 בלבד. בנסיבות אלה, אין לדחות את
 2 טענות התובע בסיכומים, וזאת ככל שהסכומים שייפסקו אינם גבוהים יותר מאלה
 3 שבחוות-דעת שמואלי. כמו כן, ככל שמדובר בסכומים העולים במישרין מטפסי ה-
 4 106, אין בעובדה שהם לא נתמכים בחוות-דעת מומחה כדי למנוע קביעת ממצאים
 5 עובדתיים בהתבסס עליהם, בנוגע לשכר.
 6
- 7 יחד עם זאת, אני סבורה שיש לקבל את טענות התובע בסיכומים באופן חלקי בלבד, .47
 8 וזאת לנוכח שגיאות ואי-התאמות בין הנתונים שבסיכומים לבין אלה שבטפסי ה-106
 9 (שצורפו כנספח 28 לתצהיר התובע). כך למשל, התובע הוסיף שלא לצורך את שווי
 10 השימוש ברכב למשכורת החייבת במס המופיעה בטפסים (תחת קוד 172/158). זאת,
 11 על-אף שמהעדויות של שני המומחים ניתן להבין נתוני המשכורת כוללים את השווי
 12 הזה (ר' את דברי רו"ח שמואלי בעמ' 33 בפרוטוקול שו' 1-9 שם מסביר שמואלי את
 13 אופן חישוב שכרה של אשת הנתבע, גבי ורד טוהר אליקים (להלן: "ורד"), וכן את דברי
 14 מר נצר בעמ' 95 לפרוטוקול, שו' 5-7. כן ר' הגדרת "משכורת" בס' 1 לתקנות מס
 15 הכנסה (ניכוי ממשכורת ומשכר עבודה), התשנ"ג-1993). כמו כן, הסכומים הנקובים
 16 בטבלה שבסיכומי התובע בנוגע להפרשות לקרן ההשתלמות, שונים מאלה המופיעים
 17 על-גבי טפסי ה-106, מבלי שניתן כל הסבר לשוני זה.
 18
- 19 לנוכח האמור, אני סבורה שמתוך הסכומים שפורטו בסיכומי התובע, יש לקחת .48
 20 בחשבון אך ורק את אלה שצוינו בטפסי 106 כמשכורת החייבת במס. בסה"כ – מדובר
 21 בסכום נומינלי של 3,269,093 ₪.
 22
- 23 אשר לחווי"ד נצר - כזכור, מר נצר נסמך בחוות-דעתו על נתונים שלטענתו נמסרו לו .49
 24 ממנהלת-החשבונות של החברה, אשר לא הגישה תצהיר ולא העידה בבית-המשפט.
 25 בחקירה נגדית טען מר נצר כי הוא בדק את הנתונים שנמסרו לו בהסתמך על כרטסות
 26 החברה ועל נתוני השכר שבדוחות הכספיים המבוקרים של החברה (עמ' 93-96). אך
 27 עיון בדוחות הכספיים מעלה כי אין בהם פירוט של המשכורת ששולמה לכל אחד
 28 מעובדי החברה, ועל-פני הדברים אין התאמה בין הסכומים שבדוחות הכספיים לאלה
 29 שבחווי"ד נצר. לכן, אין לקבל את חווי"ד נצר בעניין זה.
 30

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 46449-03-13 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

- 1 **50. לאור האמור, יש לקבוע כי הוכח שהנתבע קיבל בשנים 2006-2012 שכר בסכום**
 2 **(נומינלי) של 3,269,093 ₪.**
 3
 4 **זכאותם של הנתבע וחברת מ.ב.מ. –**
 5 **51. בהתאם להסכם הניהול, זכאי הנתבע לדמי-ניהול חודשיים בסך \$13,000 שישולמו**
 6 **לחברת מ.ב.מ., ומעבר לכך הוא איננו זכאי למשכורת נוספת. בנוסף, הנתבע זכאי**
 7 **למענק בגין רווחי החברה, ככל שהם עולים על \$250,000 בשנה (אחרי מס ולפני חלוקת**
 8 **רווחים).**
 9
 10 **בחוו"ד שמואלי צוין כי יש לחשב את זכאותו של הנתבע למשכורת בהתאם לשיעור**
 11 **ה"שכר הראוי" למנכ"ל חברת פרסום בסדר גודל דומה לזה של החברה, שהוערכה לפי**
 12 **טבלת שכר של חברת Adman (ס' 5.2.1 לחוו"ד שמואלי). לעומת זאת, בחוו"ד נצר**
 13 **מטעם הנתבע נקבע שיש לחשב את זכותו של הנתבע לפי האמור בהסכם הניהול (ס' 4**
 14 **לחוו"ד נצר). בסיכומים, זנח התובע את טענתו בנוגע לשכר הראוי, וטען שיש לערוך**
 15 **את החישוב בנוגע לשכרו של הנתבע בהתאם להסכם הניהול.**
 16
 17 **52. הנתבע טען כי בשנת 2006 (כלומר, לאחר שהתובע סיים את עבודתו בחברה) עודכן**
 18 **שכרו של הנתבע ל-\$16,000 בחודש (ס' 51 לתצהיר הנתבע). בהתאם, נטען בחוו"ד נצר**
 19 **כי "לכל התקופה מ-1/2006 עד 3/2013 מגיע לדני (הנתבע, ר.ר.) 5,568,000 ₪ לפי**
 20 **החווה" (נספח 5 לחוו"ד נצר).**
 21
 22 **יש לדחות טענה זו. על-פי סעיף 270(3) לחוק החברות "התקשרות של חברה עם**
 23 **דירקטור בה באשר לתנאי כהונתו והעסקתו, לעניין כהונתו כדירקטור, וכן לעניין**
 24 **העסקתו בתפקידים אחרים – אם הוא מועסק כאמור" היא עסקה הטעונה אישור**
 25 **מיוחד על-פי החוק. סעיף 273 לחוק החברות קובע כי – "עסקה של חברה שמתקיים**
 26 **בה האמור בסעיף 270(3), טעונה אישורו של הדירקטוריון ולאחריו אישורה של**
 27 **האסיפה הכללית..."**
 28
 29 **בהתאם לסעיפים אלה, מאחר שהנתבע כיהן כדירקטור ומנכ"ל בחברה, ההחלטה**
 30 **בנוגע לשכרו היתה טעונה אישור בדירקטוריון ובאסיפה הכללית. אישור האסיפה**

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 13-03-46449 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

- 1 הכללית נדרש גם לפי סעיף 278(ג) לחוק החברות, הקובע כי כאשר לרוב הדירקטורים
2 עניין אישי באישור העסקה, טעונה העסקה גם אישור של האסיפה הכללית.
3
- 4 .53. הנתבע הודה בחקירה נגדית כי ההחלטה הנטענת על העלאת שכרו נתקבלה על-ידי
5 באופן עצמאי, מבלי שנועץ בתובע ומבלי שדבר ההעלאה הובא לידיעת התובע (עמ' 122-124
6 לפרוטוקול). משכך, הרי שההחלטה לא התקבלה בדרך הקבועה בחוק
7 החברות. התוצאה היא שגם אם הנתבע קיבל החלטה על העלאת שכרו, בהיעדר
8 האישורים הנדרשים, אין לה תוקף (ס' 280 לחוק החברות).
9
- 10 .54. יצוין, כי העובדה שהנתבע יכול היה לכאורה לאשר את שכרו ב"רוב" קולות באסיפה
11 הכללית, כמי שהוא בעל רוב המניות בחברה, אינה משנה ממשקנתי לעניין זה ואינה
12 מייצרת את הצורך והחובה לקיים דיון באסיפה הכללית. הבאת סוגיית שכרו של
13 הנתבע לאישור האסיפה הכללית היתה מחייבת קיום דיון – שהוא תנאי יסודי והכרחי
14 לקבלת החלטות מושכלת ומיטבית. היא היתה מאפשרת לתובע לקבל מידע בנושא
15 שעל הפרק ולהביע את עמדתו בסוגיה. הדרישה לכינוס האסיפה הכללית כשלעצמה
16 (גם אם אין לתובע זכות וטו בה) עשויה להיות בעלת השפעה מרסנת על התנהלות
17 מקבלי ההחלטות בחברה. דרישה זו מהווה גם כלי המאפשר לתובע כבעל-מניות
18 מיעוט לפקח על הנעשה בחברה. לכן, אין לראות במחדל מלהביא את ההחלטה לאישור
19 האסיפה הכללית, כפגם פורמאלי בלבד.
20
- 21 .55. לנוכח האמור, יש לקבוע כי דמי-הניהול להם היתה זכאית חברת מ.ב.מ. בגין שירותי
22 הניהול שהעמיד הנתבע לחברה הם \$13,000 לחודש.
23
- 24 **לכן, בסה"כ בין השנים 2006-2012 חברת מ.ב.מ. היתה זכאית לקבל דמי-ניהול**
25 **בסכום נומינאלי של 4,173,156 ₪ (על-פי השערים היציגים כפי שפורטו בסיכומי**
26 **התובע).**
27
- 28 .56. בחקירתו טען מר נצר כי סכומים עודפים שנמשכו כדמי-ניהול או משכורת על-ידי
29 הנתבע, שולמו לו בגין "השתתפות ברווחים" של החברה (עמ' 87 לפרוטוקול).
30

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 46449-03-13 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

- 1 אינני מקבלת את הטענה. בהתאם להסכם הניהול, הזכות למענק מותנית בכך שרווחי
 2 החברה עלו על סכום של \$250,000 בשנה. נראה שאין מחלוקת כי רווחי החברה לא
 3 הגיעו לסכום זה לאחר ניכוי מס בין השנים 2006-2012. הנתבע לא התייחס לסוגיה זו
 4 בתצהיר העדות הראשית מטעמו. גם בחו"ד נצר מטעמו לא נלקחו בחשבון מענקים
 5 לפי הסכם הניהול (נספח 5 לחו"ד נצר). כמו כן, מעיון בדוחות הכספיים של החברה,
 6 נראה שרווחיה לא הגיעו לסכום הנדרש (רי' נספחים 4-9 לחו"ד שמואלי וכן בטבלה
 7 המפרטת את חישובי התובע, שהוגשה ביום 16.6.2015).
- 8
- 9 57. יוער במאמר מוסגר כי בהסכם הניהול נקבע כי אם הנתבע יטען לקיומם של יחסי עובד
 10 מעביד בינו לבין החברה, יראו כל תמורה מעל 5,000 ₪ ברוטו ששולמו לפי תנאי
 11 ההסכם למ.ב.מ. כאילו היתה הלוואת צמודת מדד הנושאת ריבית צמודה של 24%.
 12 עם זאת, התובע לא טען שיש לראות בסכומים ששולמו לנתבע ביתר כהלוואה מסוג
 13 זה.
- 14
- 15 58. הנתבעים טענו כי מהסכומים שקיבלו הנתבע וחברת מ.ב.מ. מהחברה כמשכורת
 16 וכדמי-ניהול, יש לנכות את הכספים שהנתבע הזרים לחברה. על-פי חו"ד נצר, אם
 17 מנכים סכומים אלה, יוצא כי הנתבע קיבל שכר ממוצע של פחות מ-10,000 ₪ בחודש,
 18 סכום נמוך משכרו של התובע. טענה זו היא טענת קיווה כללית, שהנטל להוכיחה מוטל
 19 על הנתבעים. טענה זו תידון להלן בסי' 115-116 לפסק הדין.
- 20
- 21 59. סיכום ביניים - הנתבע וחברת מ.ב.מ. קיבלו מהחברה כדמי-ניהול ושכר סכום נומינלי
 22 כולל של 8,693,210 ₪ (5,424,117 ₪ דמי-ניהול ו-3,269,093 ₪ כמשכורות), מתוכו היו
 23 זכאים לסכום של 4,173,156 ₪.
- 24 לכן, יש לקבוע כי הוכח שהנתבע וחברת מ.ב.מ. קיבלו תשלום עודף בסך (נומינלי)
 25 של 4,520,054 ₪, ובסכום ריאלי (בתוספת ריבית והצמדה עד למועד פסק הדין) של
 26 6,155,885 ₪.
- 27
- 28 3.א. משיכת משכורות עבור בני משפחתו של הנתבע
- 29 **טענות הצדדים**
- 30 60. לטענת התובע, החברה נשאה בעלויות הסכם הגירושים של הנתבע, בסכום (נומינלי)
 31 של 487,857 ₪, אשר נרשמו בספרי החברה באופן כוזב כהוצאות שכר. סכום זה כולל

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 13-03-46449 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

- 1 תשלומים המגיעים לפי הסכם הגירושים לגרושתו של הנתבע מרווחי החברה, בסך
2 387,857 ₪ ורכישת כלי-רכב עבור גרושתו של הנתבע בסך של כ-100,000 ₪. כמו כן,
3 בשנים 2006-2012 החברה שילמה משכורות לבתו של הנתבע (בר) ולשני בניו (מתן
4 ומעין), בסכום (נומינלי) של 732,814 ₪. בנוסף, ורד, רעייתו של הנתבע, הועסקה
5 בחברה כמזכירה, בעלות כוללת של 762,478 ₪. התובע טוען כי העסקת בני משפחתו
6 של הנתבע לא אושרה כדין על-ידי מוסדות החברה, אף שמדובר בעסקה של בעל
7 השליטה בחברה שיש לו בה עניין אישי.
8
- 9 61. הנתבעים טענו כי התובע אישר שבניו של הנתבע עבדו בחברה גם בתקופה שהתובע
10 עבד בה. בנו מתן אף עבד תחת התובע כקופירייטר. כן נטען כי השכר שלטענת התובע
11 שולם לילדיו של הנתבע הוא סביר, גם ביחס לעובדים מקבילים בחברה. עוד נטען כי
12 רוי"ח שמואלי אישר בחקירה נגדית כי הוא לא העריך מה אמור היה להיות השכר
13 הריאלי של בני-המשפחה, אלא סבר שיש להעמידו על 0. כמו כן רוי"ח שמואלי אישר
14 שמגיע לוורד שכר. בנוסף, הנתבעים חלקו על הסכומים שעל-פי הטענה שולמו לוורד
15 ולגרושתו של הנתבע. בין היתר נטען כי הסכומים המגיעים לגרושתו של הנתבע
16 הופחתו משכרו של הנתבע בשנים 2006-2007.
17
- 18 **דיון**
19 תשלום שכר לילדי הנתבע
- 20 62. אין חולק ששלושת ילדיו של הנתבע – מתן, מעיין ובר, הועסקו בחברה בתפקידים
21 שונים, וקיבלו עבור כך שכר.
22
- 23 התובע טען כי מדובר בעסקאות שלנתבע יש בהן עניין אישי ושלא אושרו על-ידי
24 מוסדות החברה. התובע טען כי בנסיבות אלה, עובר נטל ההוכחה לנתבע להוכיח כי
25 מדובר בשכר סביר, וזאת בהסתמך על ההחלטה בתנ"ג (מחוזי ת"א) 11-08-32007
26 **אפרת נ' בן שאול** (12.12.2012) (להלן: "עניין בן שאול").
27
- 28 63. יש להבחין את עניין **בן שאול** מהמקרה דנן. באותו ענין נדונה חברה **ציבורית** ועסקת
29 העסקה שלא אושרה בפרוצדורה הנדרשת לפי סעיפים 270(4) ו-275 לחוק החברות.
30 במקרה דנן מדובר בחברה **פרטית**, שלגביה לא חלות הוראות הסעיפים הנ"ל ביחס
31 לעסקאות שלבעל-השליטה יש בהן עניין אישי.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 13-03-46449 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

1

2 ההוראה הרלבנטית לעניינו היא הוראת סעיף 1270(1) לחוק החברות, העוסקת בעסקה
3 של חברה עם נושא משרה שיש לו עניין אישי בה. התובע – שעליו נטל ההוכחה – לא
4 טען שמדובר בעסקה חריגה, ולכן לא ניתן לקבוע כי הוא הוכיח זאת. לכן, לפי סעיף
5 271 לחוק החברות האישור הנדרש לעסקה הוא אישור הדירקטוריון. אין מחלוקת כי
6 הנתבע הוא הדירקטור היחיד בחברה. לכן, ניתן לקבוע כי דירקטוריון החברה (הכולל
7 כאמור את הנתבע לבדו) אישר את העסקה – ועל כל פנים לא נטען אחרת.

8

9 יובהר כי מאחר שהנתבע הוא הדירקטור היחיד בחברה, לא ניתן לקבוע שהעובדה שלא .64
10 כונסה ישיבת דירקטוריון פורמלית של החברה, מהווה פגם (וודאי שלא פגם מהותי)
11 בהתייחס להחלטה שהתקבלה. בניגוד למקרה של כינוס האסיפה הכללית (שנדון בסי'
12 54-52 לעיל בפסק דין זה), לכינוס "ישיבה" בנוכחותו של אדם אחד בלבד, אין ערך
13 מוסף לעומת קבלת החלטה שלו ללא הפרוצדורה הפורמלית הזאת.

14

15 יתרה מזאת, ס' 103(א) לחוק החברות קובע כי דירקטוריון החברה רשאי לקבל
16 החלטות אף ללא התכנסות בפועל, ובלבד שכל הדירקטורים הזכאים להשתתף בדיון
17 הסכימו שלא להתכנס. אכן, ס' 103(ב) קובע כי אם התקבלו החלטות בדירקטוריון
18 באופן זה, ייערך פרוטוקול החלטות לרבות החלטה שלא להתכנס, והוא יחתם בידי
19 יושב ראש הדירקטוריון. נכון היה אם כן כי הנתבע היה עורך פרוטוקולים גם של
20 הישיבות ש"נערכו" בנוכחותו של הנתבע בלבד. יחד עם זאת, הפגם בהעדר מסמך
21 המשקף את ה"פרוטוקול", איננו לטעמי בנסיבות המקרה דנן, פגם המצדיק קביעה
22 לפיה אין תוקף להחלטות שהתקבלו.

23

24 לכן, משלא נפל פגם בדרך אישור העסקה עם ילדי הנתבע, תיבחן טענת הקיפוח לא .65
25 לאור הוראות חוק החברות, אלא לגופה – קרי תוך בחינת השאלה האם השכר ששולם
26 לילדיו של הנתבע כנגד עבודתם הנתענת בחברה היה בלתי-סביר. מאחר שהתובע הוא
27 שהעלה את טענת הקיפוח, הנטל להוכיחה מוטל עליו. בהקשר זה יצטרך התובע
28 להוכיח כי השכר איננו סביר באופן שפגע בציפיות הלגיטימיות שלו כבעל-מניות
29 בחברה. אם יוכיח התובע את עמדתו ביחס לגובה השכר - ניתן יהיה לקבוע כי הוא
30 קופח.

31

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 13-03-46449 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

- 1 יוער בהקשר זה כי ככלל, העסקת קרובי משפחה של בעל שליטה בחברה היא תופעה
2 שעשויה להיות בעייתית מטעמים רבים. יחד עם זאת, לא ניתן לקבוע כי העסקה כזו
3 מנוגדת תמיד לציפיותיו של בעל-מניות מיעוט בחברה, אם העסקה היא בתנאים
4 סבירים וכאשר לא ניתן לקבוע שהיא לא אושרה בפרוצדורה המתאימה. בעל-מניות
5 מיעוט המבקש למנוע קיומן עסקאות כאלה, צריך להסדיר זאת במסגרת תקנון
6 החברה.
- 7
- 8 **66. בנוגע לשכר ששולם בפועל** – בדומה לאמור לעיל ביחס למשכורתו של הנתבע, גם
9 בהקשר הנוכחי ביקש התובע להיבנות מהנתונים שבטפסי 106 שצורפו לעיון בית-
10 המשפט (נספחים 29-31 לתצהיר התובע) ואשר פורטו בסיכומיו.
11
- 12 אמנם, גם בהקשר הנוכחי חלק מהנתונים שבסיכומים אינם זהים לאלה שבחוו"ד
13 שמואלי. יחד עם זאת וכפי שצויין לעיל, רוי"ח שמואלי הסביר בחקירתו הנגדית כי
14 הוא הוסיף לנתונים שבטפסי ה-106 סכומים נוספים בהתבסס על מסמכים שלא
15 הובאו לעיון בית-המשפט. אין מדובר אם כן בהרחבת חזית, אלא ב"צמצום חזית"
16 בסיכומים. את הנתונים הנתמכים באמור בטפסי 106, ניתן לקבל.
17
- 18 **68. בנסיבות העניין, אני סבורה כי סכומי המשכורות המפורטים בסיכומי התובע ביחס**
19 **לילדיו של הנתבע** אכן הוכחו, שכן הם עולים באופן ברור מטפסי ה-106.
20
- 21 אשר לנתונים שבחוו"ד נצר – בחקירה נגדית הודה מר נצר כי הם מבוססים על נתונים
22 שמסרה לו מנהלת-החשבונות של החברה, וכי הוא עצמו לא עיין בתלושי השכר של
23 ילדיו של הנתבע (עמ' 107-108 לפרוטוקול). לכן, אין לקבל את האמור בחוו"ד נצר
24 בהקשר זה.
25
- 26 **69. אשר לזכאותם של ילדי הנתבע לשכר** -
27 כעולה מתצהירו של התובע, בניו של הנתבע אכן עבדו בחברה (מתן כרעיונאי וכמעין
28 תקציבאי), אך באופן לא סדיר. לגבי בתו של הנתבע, התובע טען כי החלה לעבודה
29 בחברה בשנת 2008, כשהיתה בת 16, וכי לא ידוע לו באיזה תפקיד היא הועסקה, ואם
30 היא בעלת הכשרה מתאימה.
31

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 13-03-46449 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

- 1 התובע לא הביא נתונים בנוגע לשכר הראוי שילדי הנתבע זכאים לו לשיטתו עבור
2 עבודתם. בחו"ד שמואלי נטען כי הם אינם זכאים לתשלום כלל. אולם, מאחר שגם
3 לשיטת התובע ילדי הנתבע אכן עבדו בחברה, אין לקבל טענה זו. לנוכח האמור, אני
4 סבורה שלשם הערכת השכר הראוי של ילדי הנתבע יש לפנות לנתונים שהובאו בחו"ד
5 נצ, ביחס לשכרם של עובדים אחרים בחברה.
6
- 7 לגבי בתו של הנתבע, בר – בשנים 2010-2008 היא השתכרה סכום שנתי של כ-10-24
8 אש"ח, וזאת לטענת הנתבע עבור עבודתה כמוזכירה. על-פי חו"ד נצ שברה של
9 מזכירה אחרת בחברה הינו 5,140 ₪ בחודש, דהיינו כ-60 אש"ח בשנה. לנוכח האמור,
10 אני סבורה שלא ניתן לקבוע כי מדובר בשכר בלתי-סביר.
11
- 12 לעומת זאת, בשנים 2012-2011 השתכרה בתו של הנתבע סכום של למעלה מ-110,000
13 ₪ בשנה, וזאת לטענת הנתבע עבור עבודתה כטלפנית. מדובר בשכר חריג, בהתחשב
14 בטענותיו של הנתבע בנוגע לשכרן של טלפניות אחרות (כ-5800-6800 ₪ בחודש) ושל
15 יתר עובדי החברה.
16
- 17 בהתאם לטענות אלה, ובהתחשב בגילה הצעיר של בתו של הנתבע, אני סבורה כי לצורך
18 התביעה דנן, יש להעמיד את שכרה הראוי על-סך של 5,800 ₪ בחודש (בהתאם לשכר
19 ברף הנמוך של טלפנית בחברה). לכן, יש לקחת בחשבון תשלום חריג בהיקף של
20 90,817 ₪ בשנים 2012-2011.
21
- 22 לגבי מתן – כעולה מסיכומי התובע, בשנים 2010-2009 ו-2012 הוא השתכר סך של כ-
23 16-36 אש"ח בשנה, עבור עבודתו כקופירייטר ובשנים 2006, 2007 ו-2011 שכרו נע בין
24 76 אש"ח ל-101 אש"ח בשנה. התובע לא הוכיח כי מדובר בסכום בלתי-סביר, ולא ניתן
25 להסיק זאת על-יסוד טענות הנתבע ביחס לשכרם של עובדים אחרים בחברה.
26
- 27 לגבי מעיין – לטענת התובע, הוא השתכר כ-63-54 אש"ח בשנה בשנים 2007-2006
28 (בעת שהיה בן 21-22) עבור עבודתו כתקציבאי. אני סבורה כי התובע לא עמד בנטל
29 שהוטל עליו, ולא הוכח כי מדובר בסכום בלתי סביר.
30

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 13-03-46449 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

- 1 המסקנה היא כי הוכח ששולם לילדי הנתבע סכום חריג בהיקף של 90,817 ₪, 2
 3 **ובתוספת ריבית והצמדה - 96,159 ₪**
- 4 **75. שכרה של ורד, אשת הנתבע – אין חולק כי ורד עבדה בחברה כמוזכירה החל משנת**
 5 **1999, וכי היא הוסיפה לעבוד בה גם לאחר נישואיה לנתבע בשנת 2004.**
 6
 7 בנוגע לגובה שכרה – בדומה לאמור לעיל בנוגע למשכורתו של הנתבע, אני מקבלת את
 8 טענות התובע בסיכומים באופן חלקי, ככל שהן עולות במישרין מטפסי ה-106 שצורפו
 9 על-ידי. לכן, גם כאן יש לקחת בחשבון רק את הסכומים המופיעים בטפסים
 10 כמשכורת החייבת במס, בהיקף כולל של 600,116 ₪.
 11
 12 מנתוני השכר עולה כי מאז שנת 2007, עלה שכרה של ורד כמעט פי שלושה מבלי שניתן
 13 לכך כל הסבר מניח את הדעת, ובאופן המעיד על כך כי התובע הרים את הנטל והוכיח
 14 כי מדובר בשכר בלתי-סביר. שכרה של ורד הוא גבוה גם ביחס לשכר הנטען של מזכירה
 15 בחברה בהתאם לחו"ד נצר (שכר שעומד על 5,140 ₪ בחודש). לפיכך, אני סבורה שיש
 16 להעריך את שכרה הראוי של ורד בהתאם לשכר זה, קרי על סך שנתי של 61,680 ₪
 17 בשנה.
 18
 19 **על-פי נתון אחרון זה, יש לקבוע כי בין השנים 2006-2012 שולם ביתר לורד סכום**
 20 **חורג של כ-198,047 ₪, ובתוספת הפרשי ריבית והצמדה – 215,127 ₪.**
 21
 22 **בנוגע לגרושתו של הנתבע -**
- 23 **76. כעולה מהראיות שלפני, בשנים 2006-2007 שילמה החברה לגרושתו של הנתבע**
 24 **כהוצאות שכר סכום של 205,838 ₪ (נספח 32 לתצהיר התובע). הנתבע לא טען כי**
 25 **גרושתו עבדה בחברה.**
 26
 27 בנוסף, בהליך שהתנהל בבית-הדין האזורי לעבודה הנתבע מסר בעדותו כי החברה
 28 רכשה מכונית עבור גרושתו של הנתבע תמורת סכום של כ-100,000 ₪ (נספח 62
 29 לתצהיר התובע, עמ' 19-20). באותו הליך העיד הנתבע בתצהירו כי החברה העבירה
 30 לגרושתו סכום של 387,857 ₪ (נספח 61 לתצהיר התובע, סי' 15).
 31

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 13-03-46449 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

1 הנתבע לא הכחיש תשלומים אלה (ס' 60 לתצהיר הנתבע, ס' 106 לסיכומים). כמו כן,
2 מר נצר הודה בחקירה נגדית כי כל תשלום לגרושתו של הנתבע צריך היה להיעשות
3 על-חשבון חלקו של הנתבע ולא בנוסף אליו (עמ' 114 לפרוטוקול, שו' 9-11).

4
5 טענתו המרכזית של הנתבע היא כי התשלומים לגרושתו הופחתו מסכומים המגיעים
6 לו. כאמור לעיל, הנתבע עצמו משך משכורת ודמי-ניהול בסכומים החורגים מכפי
7 שהגיע לו, לכן אין לקבל בטענה זו.

8
9 טענה נוספת של הנתבע היא שחוו"ד שמואלי התייחסה רק לחלק מהסכומים הנזכרים
10 לעיל (אלה ששולמו לגרושתו של הנתבע כשכר). גם בטענה זו אין ממש, מאחר וכלל
11 הטענות ביחס לתשלומים לגרושתו של הנתבע הופיעו בתצהירו של התובע (ס' 32-34).
12 מדובר בתשלומים שאינם שנויים במחלוקת. לכן אין נפקות לכך שהם לא נזכרו
13 בחוו"ד שמואלי.

14
15 **לפיכך, יש לקבוע כי הנתבע משך ביתר מהחברה תשלומים עבור גרושתו, בסך**
16 **(נומינלי) כולל של 487,857 ₪, ובתוספת הפרשי ריבית והצמדה כדין – 599,559 ₪.**

17
18 **4.א. תשלום דמי שכירות וארנונה לחברת מבמ**

19 **טענות הצדדים**
20 77. התובע טען כי בשנת 2001, כשלחברה היה הסכם שמכוחו היא שכרה את משרדה
21 מהחברה לפיתוח תמורת סכום של כ-8,500 ₪ בחודש, נערך הסכם לשכירת שטח זה
22 בין חברת מ.ב.מ. לבין החברה לפיתוח. בהתאם, החל מיום 1.4.2001 שכרה החברה
23 את הנכס מחברת מ.ב.מ. במחיר גבוה פי כמה, של \$6,000 בחודש. לטענת התובע,
24 מדובר בעסקה פיקטיבית ועריכת ההסכם מהווה מעשה זיוף.

25
26 התובע הוסיף כי הנתבע הודה שהחברה שילמה לחברת מ.ב.מ. דמי-שכירות העולים
27 על דמי-השכירות שחברת מ.ב.מ. שילמה לחברה לפיתוח. התובע ערך בסיכומיו
28 תחשיב של דמי-השכירות שנגבו ביתר באופן זה על-ידי הנתבעים, ממנו עולה כי מדובר
29 בסכום נומינלי של כ-1.7 מיליון ₪. סכום זה חושב כהפרש שבין דמי-השכירות
30 ששילמה חברת מ.ב.מ. לחברה לפיתוח עבור הנכס (כעולה מנספח 25 לתצהיר התובע
31 ובצמוד למדד המחירים לצרכן), לבין דמי-השכירות ששילמה החברה לחברת מ.ב.מ.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 46449-03-13 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

- 1
- 2 .78 לטענת התובע, החברה שילמה בנוסף סכומים מופרזים בגין ארנונה. התובע טען כי
- 3 הוא מקבל את עמדת הנתבעים לפיה הנכס נמצא באזור 1. הוא ערך חישוב מתוקן
- 4 בהתאם לצו הארנונה לשנים הרלבנטיות לפי שטח של 232 מ"ר, ממנו עולה כי שולמו
- 5 לחברת מ.ב.מ. ביתר כ-420,000 ₪.
- 6
- 7 .79 מנגד, טענו הנתבעים כי ככל שהתובע מבסס את עמדתו על הסכמים מהשנים 2000-
- 8 1999, הרי שהתביעה התיישנה. כן נטען כי אין קשר בין התחשיב שערך התובע
- 9 בסיכומים לבין זה שבחוו"ד שמואלי, ולכן יש לקבוע כי התביעה לא הוכחה. הנתבעים
- 10 טענו כי רוי"ח שמואלי הודה בחקירה נגדית שהוא לא לקח בחשבון את שטח הפרגולה
- 11 ששכרה החברה. הם הוסיפו כי ההסכם משנת 1999 בין החברה לבין החברה לפיתוח
- 12 אינו רלבנטי, שכן לא היתה בו אפשרות להארכה ומאחר שהתביעה דן הוגשה בשנת
- 13 2013. הנתבעים הוסיפו כי ההסכם בין חברת מ.ב.מ. לבין החברה לפיתוח משנת 2001
- 14 לא אותר, מאחר שחלפו 12 שנים מאותו מועד ועד להגשת התובענה.
- 15
- 16 לטענת הנתבעים, הסכם השכירות הרלבנטי הוא ההסכם שנערך בין החברה לבין
- 17 החברה לפיתוח בנוגע ליחידת השכרה מס' 10 (נספח 25 לתצהיר התובע). עם זאת,
- 18 נטען כי השטח שהושכר בפועל היה גדול יותר ו"יתכן שנעשה הסכם נוסף או שנערכה
- 19 תוספת להסכם האמור" (ס' 120 לסיכומים). הנתבעים הוסיפו כי חברת מ.ב.מ.
- 20 השכירה חלק מהמושכר לחברת Easywed מרכז לחתונות (להלן: "איזיווד"), בדמי-
- 21 שכירות גבוהים מאלה ששילמה החברה. כמו כן, דמי-השכירות בנמל תל-אביב עלו
- 22 מאוד במהלך השנים. לבסוף טענו הנתבעים כי בחלק מהשנים החברה לא שילמה
- 23 לחברת מ.ב.מ. את הכספים שהיא חבה לה בגין דמי-השכירות.
- 24
- 25 .80 ביחס לארנונה, טענו הנתבעים כי החישוב לא לוקח בחשבון את שטח הפרגולה. כן
- 26 נטען כי חיוב החברה בארנונה נעשה על-ידי חלוקה מדויקת של חיוב הארנונה בו
- 27 חויבה מ.ב.מ. באופן ש-150 מ"ר יוחסו לאיזיווד והיתרה לחברה.
- 28
- 29 דין
- 30 .81 אין חולק כי לחברה היה הסכם שכירות עם החברה לפיתוח מיום 21.11.1999 לשכירת
- 31 משרדיה של החברה בין השנים 2001-2003, עבור דמי שכירות של כ-8,500 ₪ לחודש

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 46449-03-13 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

- 1 (נספח 21 לתצהיר התובע). על-פי הסכם זה שטח המשרדים ששכרה החברה השתרע
 2 על 236 מ"ר. לפני תום תקופת ההסכם, ביום 1.4.2001 נחתם הסכם שכירות נוסף
 3 בנוגע לנכס שבו משרדי החברה – הפעם בין החברה לבין חברת מ.ב.מ.. לפי הסכם זה
 4 החברה שכרה את הנכס בשכירות משנה מ-מ.ב.מ. (במקום לשכור אותו במישרין מן
 5 החברה לפיתוח), עבור סכום של כ-6,000\$ לחודש (נספח 22 לתצהיר התובע).
 6
 7 .82 התובע טען כאמור כי הסכם זה הוא הסכם פיקטיבי, שנעשה תוך רישום כוזב במסמכי
 8 התאגיד. טענה זו נוגעת לעסקה משנת 2001, לא הונחה תשתית ראייתית להוכחתה,
 9 מה גם שלא נדרש בגינה כל סעד.
 10
 11 .83 על-פי הסכם שכירות המשנה שנחתם ביום 23.5.2006 בין מ.ב.מ. לחברה (נספח 26
 12 לתצהיר התובע; להלן: "הסכם שכירות המשנה"), שכרה החברה מ.ב.מ. את יחידת
 13 השכרה מס' 2 שבביתן 11 (להלן: "יחידת השכרה מס' 2") מיום 1.6.2006 ועד ליום
 14 31.5.2011, עם אופציה להארכה לשנתיים נוספות.
 15
 16 יחידה זו כוללת קומת קרקע בשטח של 164.52 מ"ר וקומת גלריה בשטח של כ-66
 17 מ"ר. בנוסף, כוללת היחידה שטח אדמה בגודל של 86.2 מ"ר שעליו בנויה פרגולה (שטח
 18 זה יכונה להלן: "שטח הפרגולה"). כלומר, בסה"כ מדובר בשטח של כ-317 מ"ר. דמי-
 19 השכירות הועמדו בהסכם שכירות משנה על סך של \$7,850 לפי שער יציג של 4.5 ₪
 20 לדולר, דהיינו 35,325 ₪ (112 ₪ למ"ר), בתוספת מע"מ.
 21
 22 .84 אשר לדמי-השכירות ששילמה חברת מ.ב.מ. לחברה לפיתוח - לבית-המשפט לא הוגש
 23 הסכם השכירות הראשית בין מ.ב.מ. לבין החברה לפיתוח בקשר עם יחידת ההשכרה
 24 נושא הסכם שכירות המשנה (יחידת השכרה מס' 2). תחת זאת, הוצג הסכם השכירות
 25 של מ.ב.מ. עם החברה לפיתוח מיום 22.5.2006 ביחס ליחידת השכרה מס' 10 שבביתן
 26 11 (ההסכם צורף כנספח 25 לתצהיר התובע, ויכונה להלן: "הסכם השכירות הראשית
 27 של יחידה מס' 10").
 28
 29 על-פי הסכם זה, הושכרה ל-מ.ב.מ. יחידת השכרה הכוללת שתי קומות: קומת קרקע
 30 בשטח 305.64 מ"ר וקומת גלריה בשטח 62.29 מ"ר, ובסה"כ כ-368 מ"ר. תקופת
 31 השכירות שנקבעה בהסכם היא מיום 1.6.2006 ועד ליום 31.5.2011 (ס' 9.1 להסכם).

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 46449-03-13 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

- 1 בנוסף, ניתנה ל-מ.ב.מ. אופציה להארכת השכירות לשנתיים נוספות (ס' 9.2 להסכם).
 2 דמי השכירות בהסכם הועמדו על סך של 19,838 ₪ לחודש עבור תקופת ההסכם (\$13
 3 למ"ר קומת קרקע ו-\$6 למ"ר גלריה), ועל סך של 21,024 ₪ לחודש לתקופת האופציה
 4 (\$14 למ"ר קרקע ו-\$7 למ"ר גלריה).
 5
 6 .85 התובע חישב בסיכומיו את דמי השכירות ששולמו ביתר, על-פי ההפרש שבין דמי
 7 השכירות שנקבעו בהסכם השכירות הראשית של יחידה מס' 10, לבין דמי השכירות
 8 ששילמה החברה ל-מ.ב.מ. לפי הסכם שכירות המשנה של יחידה מס' 2.
 9
 10 אינני מקבלת טענה זו. ראשית, טענה זו של התובע עלתה לראשונה בסיכומים מטעמו,
 11 כאשר בחו"ד שמואלי נטען שיש לחשב את דמי השכירות ששולמו ביתר על-פי ההפרש
 12 שבין הסכומים ששולמו בפועל לדמי-השכירות הראויים (ס' 5.2.2 לחו"ד שמואלי).
 13 לגופו של עניין – טענה זו מבוססת על ההנחה שהחברה היתה יכולה לשכור במישרין
 14 את משרדיה מהחברה לפיתוח באותו המחיר ששילמה מ.ב.מ.. אולם, הנחה זה לא
 15 הוכחה ביחס לתקופת התביעה. להיפך - כעולה מחומר הראיות, חברת מ.ב.מ. שכרה
 16 מהחברה לפיתוח שטח גדול יותר משטח משרדי החברה. לטענת הנתבע מדובר במבנה
 17 כולו.
 18
 19 בחקירה נגדית הסביר הנתבע את הרקע להתקשרות בין חברת מ.ב.מ. לחברה -
 20 **"ת: כי החברה לפיתוח תל אביב רצתה שיהיה הסכם עם גורם אחד ולא**
 21 **הסכם עם שני גורמים. לא סמכה על פרסום אליקים שהייתה חברה צעירה**
 22 **וטרייה" (עמ' 143 לפרוטוקול).**
 23
 24 מהסבר זה של הנתבע עולה כי הסיבה שבשלה החברה לא שכרה את כל המבנה נעוצה
 25 ברצונה של החברה לפיתוח להשכיר את כל המבנה לשוכר אחד, כאשר החברה לפיתוח
 26 לא היתה מעוניינת כי שוכר זה יהיה החברה. הנתבע באמצעות החברה בבעלותו לקח
 27 אם כן על עצמו את ההתחייבות לשכור את המבנה כולו – התחייבות שכרוכה גם
 28 בסיכון (שלא כל המבנה יושכר לצדדים שלישיים). יש להניח כי מחיר השכירות בגין
 29 שטח המבנה כולו הוא נמוך יותר מאשר המחיר שהיה נדרש משוכר של חלק מהנכס
 30 בלבד.
 31

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 46449-03-13 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

- 1 יש להזכיר עוד כי הסעד לו עתר התובע בהקשר הנוכחי, נוגע לדמי השכירות ששילמה
2 החברה לאחר שנת 2006, כלומר לאחר שהסתיימה תקופת השכירות לפי ההסכם מיום
3 21.11.1999, ושעה שלא היה לחברה כל הסכם שכירות תקף עם החברה לפיתוח.
4
- 5 86. נקודת המוצא אם כן צריכה להיות שחברת מ.ב.מ. היתה רשאית להשכיר את
6 המשרדים לחברה בשכירות משנה בין השנים 2006-2012, ובלבד שלא תגבה ממנה
7 דמי-שכירות מופרזים העולים על מחיר השוק, שאז הדבר עשוי להיחשב לקיפוח. הנטל
8 להוכיח כי דמי-השכירות שגבתה מ.ב.מ. מהחברה עלו על מחיר השוק, מוטל על התובע.
9
- 10 אני סבורה כי התובע הרים נטל זה, לאור הנתונים שהציגו הנתבעים ושאינם שנויים
11 במחלוקת בנוגע למחיר ששילמו שוכרי משנה אחרים של מ.ב.מ. באותה יחידת
12 השכרה.
13
- 14 87. אין מחלוקת כי חברת מ.ב.מ. השכירה לאיזיווד, חלק מיחידת השכרה מס' 2 שבביתן
15 11 – אותה היחידה שבה מצויים משרדי החברה כאמור לעיל בהסכם שכירות המשנה
16 בין החברה לבין מ.ב.מ. השטח שהושכר לאיזיווד כולל קומת קרקע של 84 מ"ר וקומת
17 גלריה של כ-66 מ"ר (ובסה"כ כ-150 מ"ר). הסכם השכירות נקבע לתקופה של ארבע
18 שנים, מיום 1.10.2007 ועד ליום 31.9.2011. דמי-השכירות הועמדו בהסכם עם איזיווד
19 על סך של כ-14,000 ₪ בחודש לשנה הראשונה, ו-14,700 ₪ לחודש עבור יתרת
20 התקופה, והכל בצמוד למדד המחירים לצרכן (ס' 9 להסכם שצורף כנספח 10 לחו"ד
21 נצר). כלומר, איזיווד שילמה בממוצע 14,525 ₪ לחודש, עבור שטח של 150 מ"ר,
22 ובסה"כ כ-97 ₪ למ"ר.
23
- 24 בהתאם לתעריף זה, הרי שמחיר השוק של קומת הקרקע והגלריה ששכרה החברה
25 מ.ב.מ. (בשטח 231 מ"ר), הוא 22,368 ₪. מעבר לסכום זה יש להביא בחשבון גם את
26 מחיר השוק של הפרגולה. מאחר שהנתבעים לא הציגו את הסכם השכירות הראשית
27 בנוגע לשטח זה, הגם שניתן להניח כי הוא מצוי ברשותם, יש לזקוף לחובתם מחדל
28 זה. בהתאם, יש לאמוד את המחיר של שטח הפרגולה בכ-48 ₪ למ"ר (מחצית המחיר
29 שנקבע בהסכם עם איזיווד), ובסה"כ כ-4,128 ₪ לחודש.
30

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 46449-03-13 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

- 1 88. מההסכם עם איזיוד עולה אם כן, כי מחיר השוק של שטח משרדי החברה הוא בקירוב
2 26,500 ₪ לחודש, סכום נמוך באופן משמעותי מן הסכום שנדרשה החברה לשלם
3 לחברת מ.ב.מ., שעמד על סך של 35,525 ₪.
4
- 5 89. הנתבעים טענו כי לא כל הסכומים נושא הסכם שכירות המשנה בין החברה לבין
6 מ.ב.מ. נגבו על-ידי מ.ב.מ. בפועל. יש לבחון אם כן מהם הסכומים שהחברה שילמה
7 בפועל לחברת מ.ב.מ. כדמי-שכירות.
8
- 9 כעולה מחווי"ד שמואלי, החברה שילמה למ.ב.מ. סכום כולל של 2,721,809 ₪ בגין דמי
10 שכירות בשנים 2006-2012. לטענת הנתבעים בחודשים ספטמבר-דצמבר 2013 החברה
11 לא שילמה דמי-שכירות כלל. כך נטען כי בתקופות קודמות ויתרה מ.ב.מ. על דמי-
12 השכירות בדרך של הוצאת חשבונית זיכוי בסכומים נוספים העולים על 160,000 ₪.
13 באופן זה, בשנת 2012 גבתה מ.ב.מ. מהחברה 80,000 ₪ כדמי-שכירות, בשנת 2011
14 266,900 ₪ ובשנת 2010 388,575 ₪.
15
- 16 90. טענות הנתבעים כי מ.ב.מ. לא גבתה בפועל חלק מדמי-השכירות הן טענות שהנטל
17 להוכיחן מוטל על הנתבעים. אינני סבורה שהנתבעים הרימו נטל זה.
18
- 19 הנתבעים העלו את טענתם בסיכומים באופן כוללני, מבלי שפירוט את המספרים,
20 המועדים והסכומים של חשבוניות הזיכוי המדוברות. חווי"ד נצר אף היא אינה כוללת
21 כל פירוט מעין זה, ואף לא פירוט של הסכומים שהחברה שילמה למ.ב.מ. כדמי-
22 שכירות. הנתבעים הפנו לאסופת המסמכים שצורפה כנספח 5 לחווי"ד נצר, הכוללת
23 ניירות עבודה הרשומים בכתב-יד, כרטסות הנהלת חשבונות ומאזני בוחן. לא די
24 בצירוף אסופה של מסמכי הנהלת-החשבונות ללא כל הסבר ופירוט אודותיהם, על-
25 מנת להוכיח את טענות הנתבעים. כאמור לעיל, לא ניתן לבסס ממצאים על ניירות
26 העבודה שנערכו עלפי הטענה על-ידי מנהלת החשבונות של החברה, מבלי שזו הגישה
27 תצהיר או העידה בהליך דנן.
28
- 29 בהיעדר כל פירוט והסבר בנוגע לאופן החישוב של דמי-השכירות ששולמו בפועל
30 והזיכויים שהעניקה מ.ב.מ. לחברה, יש לקבוע כי טענת הנתבעים לא הוכחה.
31

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 13-03-46449 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

- 1 מהאמור לעיל עולה כי החברה שילמה לחברת מ.ב.מ. דמי שכירות בסכום כולל של
 2 2,721,809 ₪. זאת בעוד שלפי מחיר השוק כפי שהוא עולה מהסכם השכירות עם
 3 איזייווד, היה על החברה לשלם סך של כ-2,225,664 ₪ (26,496 ₪ לחודש למשך 7
 4 שנים). **יוצא כי החברה שילמה ביתר לחברת מ.ב.מ. דמי שכירות בהיקף חריג של**
 5 **496,145 ₪, ובתוספת הפרשי ריבית והצמדה – 588,226 ₪.**
 6
 7 92. יוער למעלה מן הצורך כי הסעד שנתבע על ידי התובע נגע לדמי השכירות ביתר שקבלה
 8 חברת מ.ב.מ. בגין השכרת חלק מהנכס לחברה. התובע לא עתר לסעד בעילה של עשיית
 9 עושר ולא במשפט בהקשר לרווח האפשרי של מ.ב.מ. כתוצאה מהעסקה עם החברה
 10 לפיתוח. הצדדים אף לא העלו טענות בסוגיה המשפטית של גזילת הזדמנות עסקית
 11 של החברה ולכן אינני רואה לנכון להתייחס לנושא זה.
 12
 13 93. לעניין הארנונה – הוכח כי החברה שילמה לחברת מ.ב.מ. תשלומים עודפים בגין דמי
 14 ארנונה.
 15 התובע פירט בסיכומיו את שיעור הארנונה השנתית שהיה על החברה לשלם לפי צווי
 16 הארנונה בשנים הרלבנטיות, ואת הסכומים ששולמו בפועל. נתונים אלה אינם שניים
 17 במחלוקת. עם זאת, התובע ערך חישוב של הארנונה לפי שטח של 232 מ"ר בלבד שאינו
 18 לוקח בחשבון את שטח הפרגולה, שגם הוא חייב בארנונה. לכן, יש לקבל את טענות
 19 התובע באופן חלקי, ובאופן שסך הארנונה יחושב לפי שטח של 317 מ"ר. חישוב כזה
 20 מוביל למסקנה שהחברה שילמה ביתר סכום של כ-145,900 ₪ (בין השנים 2006-2011
 21 שולם ביתר סכום של 202,973 ש"ח ובשנת 2012 החברה שילמה סכום בחסר של כ-
 22 57,000 ₪).
 23
 24 הנתבעים הודו למעשה כי חייב הארנונה שקיבלה חברת מ.ב.מ. – עבור שטח כולל של
 25 559 מ"ר, נחלק בין איזייווד לבין החברה, באופן שאיזייווד חויבה בגין שטח של 150
 26 מ"ר והחברה בגין **יתרת השטח**, כלומר 409 מ"ר. זאת, על-אף ששטח משרדיה של
 27 החברה היה 317 מ"ר (231 מ"ר בנוי וכן 86 מ"ר שטח הפרגולה). כלומר, ובהינתן
 28 שהחברה צריכה לשלם ארנונה בגין 317 מ"ר בלבד, הרי שהיא שילמה ביתר סכום של
 29 145,900 ₪.
 30

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 46449-03-13 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

- 1 **לכן, יש לקבוע כי החברה שילמה ביתר לחברת מ.ב.מ. סך של 145,900 ₪ בגין חיובי**
 2 **ארנונה, ובתוספת הפרשי ריבית והצמדה – 185,834 ₪.**
 3
 4 **א.5. שימוש פרטי בכרטיסי האשראי של החברה**
 5 **.94. לטענת התובע, הנתבע עשה שימוש בכרטיסי האשראי של החברה עבור הוצאות**
 6 **אישיות שלו ושל בני משפחתו, בהיקף כולל של כ-1.9 מיליון ש"ח. התובע הפנה**
 7 **לאסופה של תדפיסי כרטיסי אשראי, שצורפו כנספח 38 לתצהירו, וכן לטבלה מס' 2**
 8 **שצורפה למסמך הפלוגתאות.**
 9
 10 **מנגד, גרסו הנתבעים כי טענה זו של התובע הועלתה תוך הרחבת חזית אסורה, מבלי**
 11 **שהיא הועלתה בחו"ד שמואלי או בכתב התביעה. הנתבעים טענו כי התובע החליט**
 12 **בסיכומיו שיש לזקוף את כל חיובי האשראי של החברה לחובת הנתבע. לגופו של עניין**
 13 **טענו הנתבעים כי החיובים הנטענים שבנספח 38 לתצהיר התובע כוללים גם הוצאות**
 14 **של החברה. כן נטען כי הנתבע הבהיר שכאשר נעשה חיוב אישי בכרטיס האשראי, הוא**
 15 **חויב באופן אישי בהתאם.**
 16
 17 **.96. אני סבורה כי יש לדחות את הטענה בדבר הרחבת חזית. בכתב התביעה טען התובע כי**
 18 **- "הנתבע מושך מן החברה סכומי עתק, בשלל דרכים ומניפולציות, וגורר את החברה**
 19 **להפסדים קשים ולבעיות תזרימיות. הנתבע מתעלם מן האישיות המשפטית**
 20 **הנפרדת של החברה, ומתייחס אליה כרכושו הפרטי. הנתבע מעביר כספים מן**
 21 **החברה לעצמו ולבני משפחתו, בלי לתת דין וחשבון לאיש...". בתצהיר העדות**
 22 **הראשית העלה התובע מפורשות את טענותיו ביחס לשימוש האישי שערך הנתבע**
 23 **בכרטיסי האשראי של החברה (סי' 55-58). הנתבע, מצדו לא התייחס לסוגיה זו כלל**
 24 **בתצהירו. נושא השימוש בכרטיסי האשראי נדון בהרחבה גם במהלך החקירה הנגדית**
 25 **של הנתבע, תוך שהנתבע הודה כי הוא עשה שימוש בכרטיסי האשראי גם עבור**
 26 **הוצאות אישיות, מבלי שנטען להרחבת חזית. לכן, יש לדחות טענה זו.**
 27
 28 **.97. לגופם של דברים, הרי שכאמור לעיל אין מחלוקת כי התובע עשה שימוש בכרטיסי**
 29 **האשראי של החברה גם למימון הוצאות אישיות שלו ושל משפחתו. השאלות**
 30 **שבמחלוקת הן מה היקף השימוש שנעשה בכרטיסי האשראי בגין הוצאות אלה, וכן**
 31 **האם הנתבע חויב בגין אותן ההוצאות.**

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 46449-03-13 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

- 1
- 2 98. אשר להיקף ההוצאות - התובע צירף כנספח 38 לתצהירו אסופה של כ-200 דפי חשבון
- 3 ובהם פירוט החיובים בכרטיסי האשראי של חברה בין השנים 2006 ל-2012. בתצהיר
- 4 טען התובע כי אין ביכולתו לאמוד את היקף ההוצאות האישיות של הנתבע בכרטיסי
- 5 האשראי, והוא הסתפק במתן דוגמאות להוצאות מסוג זה. בסיכומים נטען כי סך כל
- 6 החיובים בכרטיסי האשראי עומד על 1.9 מיליון ₪.
- 7
- 8 99. הנטל להוכיח את שיעור ההוצאות הפרטיות של הנתבע ובני משפחתו, לגביהם נעשה
- 9 שימוש בכרטיסי האשראי של החברה, מוטל מלכתחילה על התובע שטען לכך. כידוע
- 10 **"בתביעות לתשלום סכום כסף, הכלל הוא שעל התובע להוכיח לא רק את העובדה**
- 11 **שנגרם לו נזק או שהוא זכאי להשבה, אלא להוכיח גם במידת ודאות סבירה את גובה**
- 12 **הנזק"** (ע"א 7905/98 Aerocon C.C7905/98 נ' הוק תעופה בע"מ, פ"ד נה(4) 387, 397 (2001)
- 13 (להלן: **"עניין Aerocon"**); ע"א 1242/04 ש. גמליאל חברה לבנין ופיתוח בע"מ נ' ש.
- 14 **ארצי חברה להשקעות בע"מ פס' 22 (11.9.2006).**
- 15
- 16 100. ואולם, לכלל זה יש חריגים. אחד החריגים הללו נוגע למצב שבו התנהגותו של הנתבע
- 17 היא שמנעה מן התובע את האפשרות להוכיח את נזקו. כפי שציין בית-המשפט העליון
- 18 בעניין **Aerocon "במצב כזה שיקולי צדק והרתעה מביאים למסקנה שראוי שיהפך**
- 19 **הנטל ביחס להוכחת גובה הנזק"** (עניין **Aerocon**, בעמ' 397-398).
- 20
- 21 במקרה דנן, אין כאמור מחלוקת כי הנתבע עשה שימוש בכרטיסי האשראי של החברה
- 22 לצרכים אישיים שלו, תוך שהוא מערבב בין הוצאות אישיות שלו לבין הוצאותיה של
- 23 החברה. יתרה מכך, מאחר שהתובע לא עבד בחברה באותה העת, הרי שהמידע ביחס
- 24 לסיווג ההוצאות השונות ואופיין מצוי באופן בלעדי בידי של הנתבע (ראו: יעקב קדמי
- 25 **על הראיות** חלק רביעי 1797 (2009)). לנוכח האמור, אני סבורה שנטל ההוכחה כי
- 26 ההוצאות שנעשו בכרטיסי האשראי של החברה הן הוצאות של החברה ולא הוצאות
- 27 אישיות, מוטל על הנתבע.
- 28
- 29 101. הנתבעים טענו כי כאשר עשה הנתבע שימוש אישי בכרטיסי האשראי של החברה, הוא
- 30 חויב בהתאם, וכי חיובים בגין נסיעות לחו"ל מופיעים בכרטיס נסיעות לחו"ל.
- 31 הנתבעים לא הוכיחו טענה זו. הנתבע לא התייחס כלל לסוגיית החיובים בכרטיסי

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 13-03-46449 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

- 1 האשראי של החברה בתצהירו. במהלך החקירה הנגדית, ניתן היה להיווכח כי בניגוד
 2 לטענתו של הנתבע לפיה הוא חויב באופן אישי בגין הוצאות אישיות שהוציא במהלך
 3 נסיעה לניו-יורק בכרטיסי האשראי של החברה, הרי רק מקצת ההוצאות נרשמו
 4 לחובתו בכרטיסות החברה (עמ' 118-119 לפרוטוקול). כמו כן, הנתבעים לא צירפו את
 5 כרטיס החברה בגין נסיעות לחו"ל.
 6
 7 לו רצו הנתבעים להוכיח את טענתם כי הנתבע חויב בהוצאות האישיות שערך על-
 8 חשבון החברה, היה עליהם להפנות באופן ספציפי לחיובים מעין אלה. משהנתבעים
 9 העלו את טענתם לראשונה בסיכומים וזאת באופן לקוני וללא תימוכין, הרי שיש
 10 לדחותה.
 11
 12 102. על כן, יש לזקוף לחובת הנתבעים את מלוא היקף השימוש בכרטיסי האשראי של
 13 החברה, בסך 1,933,113 מיליון ₪, ובתוספת הפרשי ריבית והצמדה – 2,397,889 ₪.
 14
 15 6. העברת מניות חברת נהרדעא לחברת מ.ב.מ. ומתן הלוואות לנהרדעא
 16 **טענות הצדדים**
 17 103. לטענת התובע, חברת נהרדעא התאגדה ביום 20.1.2009 כחברה בת של החברה, ומספר
 18 ימים לאחר מכן הועברו מניותיה לחברת מ.ב.מ. בנוסף, טען התובע כי החברה העניקה
 19 הלוואות לחברה קשורה (הכוונה היא ככל הנראה לנהרדעא), בעלות אשראי של
 20 159,737 ₪. עוד נטען כי כתוצאה משילוב החברה בפעילות הכושלת של חברת נהרדעא
 21 נגרם לחברה נזק נוסף שלא ניתן לעמוד על סכומו.
 22
 23 104. מנגד טענו הנתבעים כי כל ההכנסות של חברת נהרדעא ולקוחותיה עברו לחברה
 24 ונרשמו בחברה. העלות נרשמה בספרי החברה כהלוואה לנהרדעא. טענות התובע
 25 בעניין זה אינן ברורות, אין להן ביטוי מעשי והן אף שגויות.
 26
 27 105. בסיכומי התשובה השיב התובע כי מדובר בטענות חדשות, שלא הוכחו.
 28
 29 **דיון**
 30 106. כעולה מהראיות שלפני, חברת נהרדעא התאגדה ביום 20.1.2009, וזאת לצורך
 31 התקשרות עם חברת גולן נהרדעא פאשן (2006) בע"מ (להלן: "נהרדעא פאשן")

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 46449-03-13 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני :

- 1 שהעניקה שירותי פרסום ללקוחות מתחום האופנה (נספח 60 לתצהיר התובע). על-פי
 2 ההסכם מיום 15.1.2009 בין נהרדעא לנהרדעא פאשן, רכשה נהרדעא את כלל הזכויות
 3 בנהרדעא פאשן (לרבות פעילות, ידע ומוניטין), בתמורה לסכום של 1,500,000 ₪, שלפי
 4 ההסכם מבטא 7% ממחזור הפעילות של נהרדעא (בהיקף כולל של 8 מיליון ₪).
 5
 6 הנתבע העיד בחקירה נגדית כי ההתקשרות עם נהדעא פאשן נעשתה במטרה "להגדיל
 7 את נפח הפעילות של החברה". לדבריו, "הרעיון היה באמת, שאנחנו נצרף את תיק
 8 הלקוחות שלה [נהרדעא, ר.ר.] לפרסום אליקים הרמן [החברה, ר.ר.]...", כאשר
 9 הכנסותיה של נהרדעא יועברו לחברה והוצאותיה של נהרדעא ייעשו מקופת החברה
 10 (עמ' 132-134 לפרוטוקול). לטענת הנתבע, נהרדעא פאשן ביקשה שתוקם חברה חדשה
 11 (היא נהרדעא) לצורך ההתקשרות, כיוון שדובר בעסקת אחוזים ועל-מנת לעקוב אחר
 12 מחזור הפעילות שלה.
 13
 14 107. ואכן, חברת נהרדעא התאגדה כחברה-בת של החברה. ואולם, כעבור מספר ימים,
 15 הודיעה חברת נהרדעא לרשם החברות כי מניותיה הועברו לבעלות חברת מ.ב.מ.
 16 שבשליטת הנתבע (נספח 60 לתצהיר התובע). הנתבעים לא הציגו כל טעם שיסביר
 17 מדוע הועברה נהרדעא לבעלות חברת מ.ב.מ., מהלך שעומד בסתירה לתכלית העסקה
 18 עם נהרדעא כפי שתואר לעיל. באופן רגיל, יתכן שהיה מקום להורות על השבת מניות
 19 נהרדעא לחברה (לו היה מתבקש סעד כזה). אולם, בנסיבות העניין אין חולק כי
 20 נהרדעא נקלעה להפסדים ולא הניבה רווחים כלשהם, ולכן לא נגרם כל נזק לתובע
 21 כתוצאה מהעברת מניותיה מהחברה למ.ב.מ..
 22
 23 108. התובע טען בהתבסס על הדוחות הכספיים של החברה, כי החברה העניקה הלוואות
 24 לחברה קשורה – כאשר הכוונה היא ככל הנראה לנהרדעא, בעלות אשראי של 159,737
 25 ₪. כעולה מחווי"ד שמואלי, ההלוואות שהעמידה החברה לטובת נהרדעא היו בשיעורי
 26 ריבית נמוכים יותר משיעורי הריבית שבהם נשאה החברה לתאגידיים בנקאיים.
 27
 28 הנתבע לא התייחס בתצהירו לטענות התובע ביחס לחברת נהרדעא, ובכלל זה לא
 29 הכחיש את הטענות בנוגע למתן ההלוואות לנהרדעא. גם בחווי"ד נצר אין התייחסות
 30 לטענה בנוגע לעלויות האשראי שבהן נשאה החברה בגין ההלוואות לחברת נהרדעא.
 31

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 46449-03-13 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

- 1 משעה שנהרדעא הועברה לבעלות חברת מ.ב.מ. שבשליטת הנתבע, הרי שהענקת
2 ההלוואות לנהרדעא הן עסקאות שלנתבע כבעל השליטה יש עניין אישי בהן. כעולה
3 מהנתונים לעיל, דובר בעסקת הפסד שהיא נעדרת היגיון כלכלי מבחינת החברה,
4 ושמשמעותה היא העמסת עלויות האשראי של חברת מ.ב.מ. שבשליטת הנתבע, על
5 החברה.
- 6
- 7 109. **לכן יש לקבוע כי הוכח קיפוח גם בהקשר זה, וכי על החברה הועמסו עלויות אשראי**
8 **של חברת מ.ב.מ. בסך 159,737 ₪, ובתוספת הפרשי ריבית והצמדה – 170,845 ₪.**
9
- 10 **א.7. משיכות רווחים מן החברה**
11 **טענות הצדדים**
- 12 110. לטענת התובע, מחו"ד נצר ומחקירת הנתבע התגלה כי הנתבע משך רווחים מהחברה,
13 מבלי שהם נרשמו ככאלה בספרי החברה, בהיקף כולל של כ-2.5 מיליון ₪. לטענת
14 התובע, בשנת 2006 הנתבע נטל לעצמו מהחברה סכום של כמיליון ₪ בגין השתתפות
15 ברווחים; בשנת 2010 הנתבע קיבל מהחברה רווחים בסך 933,333 ₪; ובשנת 2011
16 הוא קיבל דיבידנד בסכום של 580,000 ₪.
- 17
- 18 לטענת התובע, הנתבעים הודו במשיכות הכספים שלא כדין בחקירה נגדית, וניסו
19 לטעון שהנתבע השיב אותם לחברה. לשיטת התובע, טענה זו אינה נכונה. הכספים
20 שהנתבע העביר (אם וככל שהעביר) נרשמו כהלוואות, כך שהנתבע זכאי להחזר שלהם.
21 כן נטען כי נכון למועד הגשת התביעה (24.3.2013), הנתבע היה חייב לחברה סכום של
22 118,531 ₪. לכן, לשיטת התובע, אם לאחר מכן הנתבע ביצע פעולה כזו או אחרת, אין
23 לכך משמעות.
- 24
- 25 111. מנגד, טענו הנתבעים כי טענות התובע מבוססות על טעות. הדיבידנד המופיע בנספח 5
26 מתייחס לחלוקה שנעשתה בחברה מ.ב.מ. ולא לחלוקה בחברה. לטענת הנתבעים,
27 החברה לא חילקה רווחים והיה לה הפסד נצבר.
28
29

דין

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 46449-03-13 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

112. מעיון בראיות, עולה כי טענותיו של התובע ביחס למשיכות רווחים מבוססות על דברים שמר נצר ציין בחוות-דעתו והעיד אודותיהם בחקירתו הנגדית, בניסיון להסביר את משיכות הכספים שנעשו על-ידי הנתבע וחברת מ.ב.מ., כמשכורת או דמי-ניהול.
113. לגבי המשיכה הנטענת של כמיליון ₪ בשנת 2006 – טענת התובע נסמכת על דברים שציין מר נצר בחקירה נגדית בניסיון להסביר את משיכות הכספים שנעשו ביתר על-ידי הנתבע כדמי-ניהול וכמשכורת בשנה זו (עמ' 86 לפרוטוקול). מאחר שמשיכות אלה נלקחו בחשבון לעיל (ר' פסי א.2 בפסק הדין), יש לדחות טענה זו.
114. לגבי משיכות הדיבידנד הנטענות בשנים 2010-2011 – נראה כי טענה זו מבוססת על מסמכים בכתב-יד שצורפו כנספח 5 לחו"ד נצר, ושכפי שהובהר לעיל אינני סבורה שניתן לבסס עליהם ממצאים. לכן, יש לדחות גם טענות אלה.
- א.8. טענת הנתבע להזרמת כספים לחברה**
115. לטענת הנתבעים, הנתבע העמיד לחברה מימון לצורך פעילותה, הן בדרך של ערבויות ושעבוד נכסים שלו, והן בדרך של הזרמות כספים לחברה סך כולל של כ-6.2 מיליון ₪. בחו"ד נצר פורטו הפקדות שונות של הנתבע בחברה, שעל-פי הנתען יש לקזז אותן מדמי-הניהול והמשכורות ששולמו לנתבע ביתר.
116. טענה זו של הנתבעים היא טענת הודאה והדחה, שהנטל להוכיח אותה מוטל עליהם. ראשית יש לציין כי אינני סבורה שיש להביא בחשבון את הסכומים שהנתבע שעבד לזכות החברה, אם שעבודים אלה לא מומשו בפועל (שכן לעצם השעבוד שלא מומש אין משמעות כספית של חוב של החברה לנתבע). לכן יש לבחון את הסכומים שהנתבע העביר בפועל לחברה.
- התובע התייחס לטענת הנתבע בהקשר זה בסיכומיו. הוא טען כי מחקירתו הנגדית של הנתבע עולה כי הוא לא העביר סכום של 3 מיליון ₪ לחברה אלא רק שעבד סכום זה כפיקדון. הוא הפנה לדבריו של הנתבע בחקירה שם העיד הנתבע כי "המזומנים האלה יושבים בקופת החברה כפיקדון... הפיקדון של 3 מיליון שקל שנדרשנו להושיב אותה

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 13-03-46449 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

1 בחברה על ידי הבנק ממכירת הבית שלי... זה היה פיקדון פרטי שלי, כסף פרטי שלי
2 זה פיקדון שהיה לטובת החברה" (עמ' 141 שורות 10-14).
3

4 מעיון בדוחות הכספיים של החברה עולה כי ככל הנראה הנתבע אכן שעבד סכום של 3
5 מיליון ₪ לטובת החברה (ר' ביאור 10 ס' 2 בדוחות הכספיים ליום 31.12.2013, שצורפו
6 כנספח 3 לחו"ד נצ'ר); אולם מעבר לכך היו לנתבע גם יתרות זכות כלפי החברה. יתרות
7 הזכות היו בסכומים שהשתנו במהלך השנים, כלומר הנתבע אכן ככל הנראה הזרים
8 כספים לחברה כהלוואות בעלים. כך, ביום 31.12.2013 היתה יתרת הזכות שלו בשיעור
9 של 2,967,493 ₪ ובמועד הרלבנטי לחישוב נושא פסק דין זה – 31.12.2012 (כפי
10 שיוסבר להלן בס' 149) היתה יתרת הזכות של הנתבע כלפי החברה סכום של 487,266
11 ₪ (ר' ביאור 8 לדוחות הכספיים הני"ל).
12

13 מכאן, כי נכון ליום 31.12.2012, היתה החברה חייבת לנתבע את הסכום האמור של
14 487,266 ₪. את הסכום הזה יש להביא בחשבון במסגרת ההתחשבנות הכוללת בין
15 הנתבע לבין החברה. סכום זה אכן הובא בחשבון גם בתחשיב שנערך על-ידי המומחה
16 מטעם התובע, ר"ח שמואלי (ר' ס' 6.9 לחוות דעתו, והטבלה שבסעיף זה). כפי שיפורט
17 בס' 149 להלן, סכום זה הובא בחשבון במסגרת התחשיב שבבסיס פסק-דין זה.
18

9.א. סיכום ביניים

19
20 117. מן האמור לעיל, עולה כי הנתבע ביצע משיכות עודפות מהחברה בסכומים הבאים:
21 משכורת ודמי-ניהול לנתבע ולחברת מ.ב.מ. – 6,155,885 ₪;
22 משכורות לילדי הנתבע – 96,159 ₪;
23 משכורת לאשת הנתבע – 215,127 ₪;
24 משיכות לטובת גרושתו של הנתבע – 599,559 ₪;
25 תשלום דמי שכירות לחברת מ.ב.מ. – 588,226 ₪;
26 חיובי ארנונה ביתר על-ידי חברת מ.ב.מ. – 185,834 ₪;
27 שימוש פרטי בכרטיסי האשראי של החברה – 2,397,889 ₪;
28 עלויות אשראי בגין הלוואות לנהרדעא – 170,845 ₪;
29 **ובסה"כ - 10,409,524 ₪.**
30

ב. הסעד הראוי – רכישה כפויה

31

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 46449-03-13 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

118. לטענת התובע, משהוכחה עילת קיפוח יש להורות על רכישה כפויה של מניותיו. מנגד,
 2 טענו הנתבעים כי אין הכרח לעשות כן, וכי הם מוכנים למכור לתובע את מניותיהם או
 3 לערוך התמחרות בהליך BMBY.
 4
119. בעניין **אדלר** דן בית-המשפט העליון בשאלת הסעד שיש לפסוק בעילה של קיפוח
 5 המיעוט. בית-המשפט העליון סקר את ארבעת סוגי הסעדים העומדים לרשות בית-
 6 המשפט בבואו להורות על "הפרדת כוחות" בין בעלי-מניות: פירוק, רכישה כפויה,
 7 התמחרות סגורה (בין בעלי-המניות בחברה) או התמחרות פתוחה.
 8
 9 לאחר שעמד על היתרונות והחסרונות של כל אחד מהסעדים הללו, קבע בית-המשפט
 10 העליון (כבי השופט י' דנציגר) כי –
 11 **"בשל המאפיינים הייחודיים של הסעדים, לכל סיטואציה שבה נדרש בית-
 12 המשפט להפרדת כוחות בין בעלי-המניות, ניתן להתאים את הסעד המתאים
 13 לה ביותר: בסיטואציה הקלאסית שבה יש מקפח ומקופח – דרך המלך הינה
 14 רכישת מניות המקופח בידי המקפח לפי שווי חברה המתחשב בקיפוח;
 15 בסיטואציה שבה יש צורך בהפרדת כוחות בין בעלי-המניות ושבה לא קיים
 16 קיפוח, או שהוא מאוין על ידי התנהלות המקופח – דרך המלך הינה
 17 התמחרות בין הצדדים בשיטת המעטפות. יובהר, אין באמור לעיל כדי לשלול
 18 מבית-המשפט את האפשרות להחיל על מקרה מסוים, בהתחשב במאפייניו
 19 הייחודיים, שיטת התמחרות אחרת (ההדגשה היא שלי, ר.ר.)."**
 20
 21
120. בנסיבות העניין וכפי שעולה ממכלול האמור לעיל, עסקינן בסיטואציה "קלאסית" של
 22 קיפוח של התובע כבעל-מניות מיעוט בחברה. כפי שפורט לעיל בהרחבה, הנתבע עשה
 23 בחברה כבשלו ומשך מן החברה כספים בהיקפים חריגים, בין היתר באמצעות
 24 עסקאות של החברה עם הנתבע, עם בני-משפחתו ועם חברות שבבעלותו. במקרה מסוג
 25 זה הסעד הראוי – בהתאם להלכה שנקבעה בפסק-דין **אדלר**, הוא רכישת מניות התובע
 26 על-ידי הנתבעים, לפי שווי חברה המתחשב בקיפוח. הנתבעים לא הצביעו על טעם
 27 כלשהו המצדיק לסטות מכלל זה.
 28
 29
 30 לכן, יש לבחון מהו שווי החברה שלפיו ירכשו הנתבעים את מניות התובע.
 31

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 13-03-46449 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

- 1 **ג. הערכת שווי החברה**
- 2 **ג.1. המועד שלפניו יש להעריך את שווי המניות ודחיית חו"ד בלומנטל**
- 3 **טענות הצדדים**
- 4 121. התובע טען כי יש לחשב את שווי מניותיו נכון ליום 2.2.2005, המועד בו הוא חדל לעבוד
- 5 בחברה. לטענתו, החל ממועד זה הנתבע לא התייחס אליו כאל בעל-מניות בחברה
- 6 ושלח יד בכספיה. התובע הוסיף כי מועד זה מבטא את רצון הצדדים בפשרה שנערכה
- 7 ביניהם בהליך בבית-הדין לעבודה. התובע ציין כי המועד הקובע לצורך הערכת שווי
- 8 החברה צריך להיות תואם למעשה הקיפוח שבגיניו נרכשו המניות. עוד נטען כי זהו
- 9 המועד היחיד שביחס אליו קיימת הערכת שווי מקצועית של גורם נייטרלי – קרי חו"ד
- 10 בלומנטל.
- 11
- 12 התובע התייחס לטענת הנתבעים לפיה חו"ד בלומנטל אינה קבילה. לטענתו,
- 13 חשיבותה של חו"ד בלומנטל נעוצה בשני יסודות – זוהי חוות-דעת של גורם נייטרלי
- 14 שנבחר על-ידי הצדדים, ותוצאתה היא ששווי מניות התובע עומד על 670 או 870 אלפי
- 15 ש"ח, לפי שני תרחישים. לטענת התובע, על יסודות אלה אין מחלוקת ולכן חוות-הדעת
- 16 היא חלק מחומר הראיות בנוגע אליהם. התובע מוסיף כי גישה זו מתיישבת עם
- 17 המגמה המוכרת של מעבר מסוגיות של קבילות לסוגיות של משקל.
- 18
- 19 122. מנגד טענו הנתבעים כי חו"ד בלומנטל אינה קבילה ואינה רלבנטית. הנתבעים ציינו
- 20 את התנגדותם להגשת חו"ד בלומנטל כבר בקדם-המשפט וטרם חקירתו של התובע.
- 21 לטענת הנתבעים, חו"ד בלומנטל אינה כוללת נוסח אזהרה כנדרש בסעיף 24 לפקודת
- 22 הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971 (להלן: "פקודת הראיות"). פגם זה הוא פגם
- 23 מהותי, הפוסל את קבילות חוות-הדעת. חשוב מכך, רוי"ח בלומנטל לא העיד בהליך
- 24 הנוכחי (או בהליך אחר בין הצדדים). לכן, ובהיעדר הסכמה מצד הנתבעים כי חו"ד
- 25 בלומנטל תשמש כבסיס לעסקה כלשהי בין הצדדים, מדובר במסמך שאינו קביל.
- 26
- 27 הנתבעים הוסיפו כי התביעה דן הוגשה בשנת 2013, ואילו מטענות התובע עולה
- 28 כביכול העילה לקבלת שווי המניות קמה בשנת 2005, באופן שמוביל להתיישנות
- 29 התביעה. כן נטען כי במשך השנים שחלפו מאז שנת 2005, התובע לא הגיש תביעה
- 30 לחייב את הנתבע לרכוש את מניותיו. יתרה מכך, נטען כי תביעה לפי שווי החברה נכון
- 31 לשנת 2005 אינה יכולה להישען על מעשי קיפוח שכנטען נעשו בשנים 2006-2012.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 13-03-46449 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

- 1 הנתבעים טענו עוד כי הזרם המרכזי בפסיקה הוא קביעת מועד הערכת שווי נכון ליום
2 התביעה או פסק-הדין.
3
- 4 מעבר לנדרש, טענו הנתבעים כי ההערכה של רו"ח בלומנטל מבוססת על תיקון של
5 דוחות החברה באופן רטרואקטיבי לשנים 2002-2004. לטענתם, על-פי הדוחות של
6 החברה ונתוני השכר בפועל, כמו גם לפי דרך החישוב של רו"ח בלומנטל שווי החברה
7 הוא אפס או קרוב מאוד לכך.
8
- 9 **דיון**
- 10 123. שתי מחלוקות בין הצדדים – האחת, מהו המועד שלפיו יש להעריך את שווי מניות
11 התובע – האם ביום 2.2.2005 או נכון למועד הגשת התביעה דנ? ואם ביום 2.2.2005,
12 האם חו"ד בלומנטל מהווה ראיה קבילה לשווי החברה במועד זה?
13
- 14 124. בספרה של פרופ' צפורה כהן, מציינת המחברת כי ההלכה שנקבעה בבית-המשפט
15 לערעורים באנגליה היא כי "יש להעריך את המניות כפי שוויון ביום הגשת הבקשה
16 – אילולא העושק". פרופ' כהן מסבירה כי – "הנימוק שעומד ביסוד הבחירה במועד
17 הגשת הבקשה כמועד הרלוונטי הוא, שזהו המועד שבו בחר המבקש להתייחס
18 להתנהגות המקפחת של הרוב כגורם ההורס את הבסיס שעליו מושתתת הסכמתו
19 להיות בעל-מניות בחברה" (כהן, בעמ' 195).
20
- 21 עם זאת, פרופ' כהן מציינת כי המבחן הרלבנטי שאומץ גם בפסיקה האנגלית, מותר
22 שיקול דעת לבית-המשפט לפי "דרישות הצדק". בכלל זה, ניתן להשתמש במועד
23 מוקדם יותר להגשת הבקשה, במקרים שבהם הוכח כי בעל-מניות הרוב נוקט במתכוון
24 בצעדים להפחתת ערך המניות מתוך ציפייה להגשת בקשה לסעד על ידי בעל-מניות
25 המיעוט (כהן, בעמ' 196).
26
- 27 125. באופן דומה, נקבע בת"א (מחוזי ת"א) 1520/08 סימן טוב נ' סימן טוב תקשורת
28 (24.10.2012) (כבי' השופטת ע' ברון) כי לבית-המשפט יש שיקול דעת בקביעת מועד
29 הערכת שווי המניות במקרה של מתן סעד להסרת קיפוח -
30 "בעת מתן הוראה על רכישת מניותיו של בעל-מניות מיעוט להסרת הקיפוח,
31 על בית-המשפט לקבוע מהו המועד הרלוונטי להערכת שוויין של המניות.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 13-03-46449 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

- 1 אפרשות אחת היא להעריך את שווי המניות במועד הגשת הבקשה להסרת
 2 הקיפוח, מתוך תפיסה כי זהו המועד שבו בחר המבקש להתייחס להתנהגות
 3 המקפחת של הרוב כגורם ההורס את הבסיס שעליו מושתתת הסכמתו
 4 להיות בעל-מניות בחברה (צ' כהן, בעמ' 195). אפרשות נוספת, היא להעריך
 5 את שווי המניות במועד שבו אירע הקיפוח (עניין חלפון, בעמ' 7499). קיימת
 6 גם אפרשות לקבוע מועד אחר משני אלה להערכת שווי המניות, הכל לפי
 7 שיקול דעתו של בית-המשפט. בכל מקרה, יש לוודא שהתובע לא ייצא נפסד
 8 פעמיים – פעם על שנאלץ להיפרד ממניותיו; ופעם אם מניותיו נמכרו מבלי
 9 שנלקחה בחשבון הפחתת שוויין עקב מעשי הקיפוח, היכן שהיתה כזו."
 10
- 11 126. אני סבורה כי ככלל, בהערכת שווי של חברה הנעשית לצורך מתן סעד של הסרת
 12 קיפוח, יש לבחור באופן החישוב המיטבי לצורך הערכת שווי מניותיו של המקופח
 13 אלמלא מעשי הקיפוח. זאת מאחר ששווי זה הוא שמגלם למעשה את הנזק שנגרם
 14 לבעל-המניות המקופח בשל מעשי הקיפוח. אכן, דרך אחת לעשות כן היא באמצעות
 15 חישוב שווי החברה נכון למועד הגשת התביעה, ותוך הוספת השווי שנגרע ממנה בשל
 16 מעשי הקיפוח. דרך נוספת, המוצעת על-ידי התובע, היא על-ידי חישוב שווי החברה
 17 נכון למועד הסמוך למועד שבו החלו מעשי הקיפוח. אך על-פניו, ולפחות במקרה דנן,
 18 נראה שדרך אחרונה זו מעוררת קושי, מאחר שהיא אינה לוקחת בחשבון גורמים
 19 נוספים שיתכן שגרמו לשינוי בשווי החברה בתקופת הקיפוח וללא כל קשר אליו.
 20
- 21 127. כך, בנסיבות המקרה דנן, אין מחלוקת כי מאז שנת 2005 ועד היום חלה ירידה בהיקף
 22 ההוצאה לפרסום בישראל, וזאת בין היתר בשל המחאה החברתית של שנת 2011 (סי'
 23 3.4 לחו"ד שמואל). ניתן להניח כי שינויים אלה השפיעו גם על מצבה של החברה.
 24 לכן, חישוב שווי החברה נכון לשנת 2005 ובהתעלם משינויים אלה, יעמידו את התובע
 25 במצב טוב יותר מכפי שהיה לו היה ממשיך להחזיק במניותיו ואלמלא הקיפוח.
 26
- 27 128. זאת ועוד, בנסיבות העניין לא ניתן לקבל את עמדת התובע לעניין מועד חישוב שווי
 28 החברה גם בשל הפגמים שבאופן הגשתה של חו"ד בלומנטל. רוי"ח בלומנטל לא הגיש
 29 תצהיר בהליך דנן (או בהליך אחר בין הצדדים), ואף לא זומן להעיד על-ידי מי
 30 מהצדדים.
 31

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 13-03-46449 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

- 1 כמו כן, אין חולק כי חו"ד בלומנטל אינה ערוכה כנדרש בסעיף 24 לפקודת הראיות,
 2 ועל-פי הטופס שבתוספת הראשונה לפקודת הראיות. כך, חו"ד בלומנטל אינה כוללת
 3 הצהרה לפיה ידוע למומחה כי חוות דעתו ניתנת כעדות במקום עדות בבית-המשפט
 4 וכפופה להוראות הדין הפלילי בדבר עדות שקר בשבועה בבית-המשפט. במספר
 5 מקרים קבעו בתי משפט כי דרישה זו הינה דרישה מהותית, ועל-כן חו"ד מומחה
 6 המוגשת כך אינה מהווה ראיה קבילה (ר' ע"א (מחוזי ב"ש) 3086/98 **בנק הפועלים נ'**
 7 **מנהל מקרקעי ישראל** (2.1.2000); ע"פ (מחוזי ת"א) 70671/04 **אלוש נ' פרקליטות**
 8 **מחוז המרכז** (31.3.2004); ת"א (מחוזי ת"א) 1136/08 27035-02-11 **אסולין נ' אביבי**
 9 ((31.8.2015)).
 10
 11 129. התובע לא ניסה לטעון כי חו"ד בלומנטל היא ראיה קבילה. טענתו של התובע היא כי
 12 די ביסודות חו"ד שאינם שניים במחלוקת, כלומר בעובדה שגורם ניטראלי שהיה
 13 מקובל על הצדדים העריך את שווי מניות התובע נכון לשנת 2005 בכ-670 או 870 אלפי
 14 ש" (לפני שני תרחישים), כדי להוכיח שווי זה.
 15
 16 איני מקבלת את הטענה. חו"ד בלומנטל נערכה בהתאם להסכמת הצדדים בבית-הדין
 17 האזורי לעבודה, ומבלי שהצדדים הסכימו כי מסקנותיה של חו"ד בלומנטל יחייבו
 18 אותם באופן כלשהו. בהליך דן הנתבעים התנגדו לקבלתה של חו"ד בלומנטל כראיה
 19 קבילה. לכן, לא ניתן לומר כי יסודות כאלה או אחרים בחוות-הדעת אינם שניים
 20 במחלוקת בין הצדדים.
 21
 22 מעבר לכך, העובדה שגורם ניטראלי העריך את שווי מניות התובע בסכום מסוים, אין
 23 משמעה כי יש לקבל באופן אוטומטי את מסקנותיו. לו היה מקום לעשות שימוש
 24 בחוות-דעת בלומנטל, היה מקום לאפשר לצדדים להעלות טענותיהם נגד הערכת
 25 השווי שלו, לחקור אותו בנוגע לטענות אלה, ולבסוף להכריע במחלוקת בין הצדדים.
 26 משכל אלה לא נעשו, לא ניתן לקבל את ממצאי חו"ד בלומנטל.
 27
 28 130. **המסקנה אם כן היא שיש להעריך את שווי מניות התובע נכון למועד הגשת התביעה**
 29 **דנן, ובנטרול מעשי הקיפוח.**
 30
 31 2.ג. ניכוי המוניטין האישי של הנתבע

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 13-03-46449 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

טענות הצדדים

- 1
- 2 131. התובע טען כי ככל שחוו"ד בלומנטל לא תתקבל, יש להעריך את שווי החברה לפי
- 3 חוו"ד שמואלי. רו"ח שמואלי העריך את שווי החברה נכון ליום 31.12.2012 בסך
- 4 3,084,000 ₪ בהנחה שהירידה בהכנסות החברה היא זמנית, ו-1,068,000 ₪ בהנחה
- 5 שהירידה בהכנסות היא קבועה. התובע ציין כי שווי זה נמוך בהרבה מזה שבחוו"ד
- 6 בלומנטל, מכיוון שבשנים 2006-2012 התובע דאג לרוקן את החברה מנכסיה.
- 7
- 8 התובע טען כי יש לדחות את טענת הנתבעים לפיה יש לייחס את כל שווי החברה
- 9 למוניטין של הנתבע, שכן נובע מטענה זו שלמוניות שהוקנו לו בהסכם עם החברה אין
- 10 כל ערך. עוד נטען כי רו"ח שמואלי ורו"ח בלומנטל ייחסו למוניטין של הנתבע 10%-20
- 11 משווי החברה, כאשר המומחה מטעם הנתבעים לא חלק על כך. לטענת התובע,
- 12 הנתבעים מנסים להסתמך על פסיקה שעסקה במוניטין של עורכי-דין, אך פסיקה זו
- 13 אינה יכולה לסייע להם, משום שבאותם מקרים לא דובר בחברה שמניותיה הוקצו
- 14 לעובד בכיר כחלק מתנאי העסקתו, ומשום שבנסיבות העניין דן הנתבע לא הביא
- 15 ראיות להוכחת טענתו.
- 16
- 17 התובע ציין כי כאשר החברה פעלה תחת הפעילות המשותפת שלו ושל הנתבע, שמה
- 18 היה "אליקים רגב ושות' בע"מ". התובע והנתבע פעלו לקידום החברה תחת שם זה,
- 19 וכך נצבר לה המוניטין. בעת סיום עבודה התובע בחברה, חל עליו איסור להתחרות בה
- 20 משך שנתיים. גם לאחר עזיבתו, החברה המשיכה לשאת את שמו. עובדות אלה
- 21 מוכיחות כי כוונת הצדדים היתה שיתגבש מוניטין תחת החברה שבבעלות שניהם.
- 22
- 23 132. לעומת זאת טענו הנתבעים כי מעדותם של התובע ושל רו"ח שמואלי עולה כי למניות
- 24 החברה אין שווי נכסי, והשווי היחיד הוא שווי המוניטין האישי של הנתבע, שהתובע
- 25 אינו זכאי לחלק ממנו. לטענת הנתבעים, עסקינן בחברת פרסום שנוסדה בשנת 1999
- 26 על-ידי הנתבע, שהוא בעל ניסיון רב בתחום הפרסום ושימש בתפקידים בכירים,
- 27 לרבות כמנכ"ל חברת הפרסום דחף. לחברה הון עצמי שלילי נכון לסוף שנת 2012
- 28 והפסד נצבר של כ-1.5 מיליון ₪ לפי הדוחות לשנת 2012. כמו כן, קיימת מגמה ברורה
- 29 של קיטון בהכנסות החברה, המתקשרת לנעשה בענף הפרסום ועליית חלקן של חברות
- 30 כגון גוגל ופייסבוק בענף זה.
- 31

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 13-03-46449 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

1 לטענת הנתבעים, לחברה אין נכסים מוחשיים (לכל היותר ציוד מחשבים וכד'),
 2 וחובותיה עולים על יתרות הכספים שלה. אין לה התמחות מיוחדת בשוק הפרסום,
 3 אין בה עובדים אחרים (מלבד הנתבע) שהם בעלי מוניטין או יכולת גיוס לקוחות, ואין
 4 חוזים ארוכי טווח עם לקוחות. הערך היחיד של החברה הוא המוניטין. התובע אישר
 5 בחקירה נגדית כי אם הנתבע יעזוב את החברה הלקוחות "ילכו למקום אחר", ורו"ח
 6 שמואלי אישר גם הוא כי אף אדם סביר לא ירכוש את החברה בלי התחייבות מצד
 7 הנתבע לאי-תחרות. לטענת הנתבעים, המשמעות היא שאין לחברה מוניטין נפרד מזה
 8 של הנתבע, ואין חולק שהתובע אינו זכאי לחלק במוניטין של הנתבע. ואכן, כאשר בעל
 9 מניות אחר - ד"ר הרמן - עזב את החברה, הוא העביר לנתבע את מניותיו ללא תמורה.

10

11

דיון

12 133. שתי שאלות שנויות במחלוקת בין הצדדים – האחת, האם לחברה יש מוניטין עצמאי
 13 בנפרד מהמוניטין האישי של הנתבע? והשנייה, האם יש לחברה שווי כלשהו מעבר
 14 לשווי של מוניטין זה?
 15

16

17 האם יש לחברה מוניטין עצמאי בנפרד מזה של הנתבע?

18 134. השאלה מהו מוניטין וכיצד יש להעריך את שוויו נדונה במספר פסקי דין של בית-

19 המשפט העליון. בע"א 7493/98 שרון נ' פקיד שומה – יחידה ארצית לשומה

20 (15.12.2003) נדונה השאלה כיצד יש לחשב מוניטין לצרכי מס. כבי השופט א' ריבלין

21 (כתוארו אז) קבע כי "הגרעין של המוניטין מצוי בקיומה של סבירות כי הלקוחות

22 ישובו, מסיבה זו או אחרת, למקום העסק".

23

24 כלשונו של פרופ' ויסמן –

25 "במוניטין של עסק הכוונה לכוח המשיכה של עסק הגורם לבואם של

26 לקוחות. הגורמים למוניטין עשויים להיות מגוונים, כגון כוח המשיכה של

27 הסימן המסחרי של המוצר או השירות המוצע על ידי העסק; איכות המוצר

28 או השירות; מחירי השירותים או המוצרים; יעילות העסק, מיקומו וכדומה

29 (וייסמן דיני קניין – חלק כללי 360 (התשנ"ג)).

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 13-03-46449 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

135. בע"א 1228/11 רפאל נ' רבינוביץ (14.6.2012) נדרש בית-המשפט העליון לשאלה אם מונויטין של שותפות עורכי-דין שהגיעה לכדי פירוק, שייך לשותפות או לשותפים באופן אישי. בית-המשפט העליון (כב' השופט נ' סולברג) הסביר כי –
- "בענייננו חלוקים הצדדים בשאלה למי שייך המונויטין: לשותפות או לשותפים. אכן, אין תשובה אחת וברורה לשאלה זו, והיא תלויה נסיבות. מחד גיסא, יכולה להיות פירמה בעלת שם 'נוצץ' שיש בו כוח משיכה כלפי לקוחות... מאידך גיסא, יכולה להיות פירמה בעלת כוח משיכה כלפי לקוחות בשל פעילות השותפים או השכירים, מבלי שלפירמה, ככזו, או לשותפות, תהא תרומה כלשהי למשיכת הלקוחות. בתווך ישנן אפשרויות ביניים. הטעמים לחזרת הלקוחות יכולים לנבוע מסיבות רבות כגון איכות המוצרים, יעילות העסק, מיקומו ועוד..." (ראו גם: ע"א 1746/11 גרא נ' רוזנצוויג (4.6.2012) (להלן: "עניין גרא")).
136. השאלה אם המונויטין של החברה שייך לחברה או לנתבע בלבד היא אפוא שאלה עובדתית. על-מנת לתת לה מענה, יש לבחון מהו הגורם שבשלו ישנה סבירות שלקוחות החברה ישובו אליה - אם בשל פעילותו ואישיותו של הנתבע או מסיבה אחרת.
137. אני סבורה כי בנסיבות העניין הוכח כי לחברה אכן לא היה מונויטין משלה, וכי פעילותה נגזרה כולה מהמונויטין האישי של הנתבע.
138. מסקנה זו עולה באופן מובהק מחקירתנו הנגדית של התובע עצמו. כך, במענה לשאלה מה יקרה אם הנתבע יעזוב את החברה, השיב התובע ללא כל הסתייגות כי לקוחות החברה "ילכו למקום אחר" (עמ' 20 לפרוטוקול). אני סבורה שיש לתת משקל מכריע להודאה זו, שמתייחסת לשאלה שלתובע יש ידיעה לגביה.
- זאת ועוד, התובע אישר בחקירתו הנגדית כי לאחר שהוא עזב את החברה התחלפו בה מנהלי פרויקטים אחרים; כי אף אחד מלקוחות החברה לא עזב את החברה יחד עם התובע (לטענתו, משום שלא הציע להם); וכי למעט הנתבע - אין בחברה עוד עובד שיש לו משקל בענף הפרסום. דברים אלו מחזקים כולם את המסקנה כי "כוח המשיכה" של הלקוחות לחברה נבע רק מהמונויטין האישי של הנתבע, ולא מגורם אחר הקשור לחברה כחברה.

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 46449-03-13 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

- 1
- 2 139. תמיכה נוספת למסקנה זו ניתן למצוא גם בחוות דעתו ובעדותו של רו"ח שמואלי
- 3 מטעם התובע. כך, בחו"ד שמואלי צוין כי "החברה מתבססת על הניסיון והמוניטין
- 4 האישי של מר דני אליקים, מנכ"ל החברה אשר הקים את החברה לאחר כ-15 שנות
- 5 ניסיון בתחום הפרסום. מרבית לקוחות החברה נקשרו לחברה ע"י מר דני אליקים"
- 6 (סי' 3.1 ו-6.8 לחו"ד שמואלי).
- 7
- 8 חרף האמור, רו"ח שמואלי העריך בחוות-דעתו את המוניטין של הנתבע בשיעור של
- 9 20% בלבד משווי החברה. בחקירה נגדית הסביר רו"ח שמואלי כי מסקנותיו התבססו
- 10 על דברים שנמסרו לו מהתובע ובאי-כוחו וכן על חו"ד בלומנטל. ואולם, כאמור חו"ד
- 11 בלומנטל איננה ראייה קבילה, והתובע - שלו הידיעה האישית בנושא - הודה כאמור
- 12 שאין לחברה מוניטין עצמאי.
- 13
- 14 רו"ח שמואלי הוסיף בחקירה נגדית כי מסקנתו נסמכה גם על בירור שערך עם חברת
- 15 פרסום גל. בבירור זה נמסר לו כי בחברה יש "key factor" – הנתבע. עובדה זו תומכת
- 16 אף היא במסקנה לפיה פעילות החברה נסמכה על המוניטין האישי של הנתבע.
- 17
- 18 140. רו"ח שמואלי ציין שני פרסומים באינטרנט שעליהם לטענתו התבססה הערכתו בנוגע
- 19 לשיעור המוניטין האישי שיש לנכות משווי החברה.
- 20
- 21 לאחר העיון בפרסומים אלה, לא מצאתי שיש בהם תימוכין למסקנתו של המומחה.
- 22 הפרסום הראשון הוא רשימה קצרה בנוגע לפסק-דין שניתן בבית-המשפט העליון של
- 23 מדינת ניו-יורק. בפסק-הדין נדונה השאלה אם וכיצד יש לבצע הפחתה משווי חברה
- 24 בשל ההפסד הצפוי כתוצאה מעזיבתו של בעל-מניות מיעוט שהינו "key person"
- 25 בחברה, כהגדרתו בדיני המס בארה"ב, וזאת בנסיבות שונות מהותית מאלה
- 26 שבענייננו. הפרסום השני גם הוא אינו מבסס את מסקנתו של המומחה בנוגע לשיעור
- 27 המוניטין שיש להפחית משווי החברה; שאלה שהיא כאמור שאלה עובדתית המשתנה
- 28 בהתאם לנסיבות המקרה.
- 29
- 30 141. יתרה מכך, במענה לשאלה אם וככל שהנתבע יעזוב את החברה יעזבו גם הלקוחות,
- 31 השיב רו"ח שמואלי כי "אני מעריך שזה יכול לקרות". בהמשך, השיב רו"ח שמואלי

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 46449-03-13 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

- 1 לשאלה מה יקרה אם מישוהו ירכוש את החברה והנתבע יתחרה בה, כי **"יכול להיות**
 2 **שהוא ימוטט את החברה"**. רו"ח שמואלי אישר כי אף אדם סביר לא יקנה את החברה
 3 ללא הסכמה של הנתבע להתחייב שלא להתחרות בה, וכי לכן שווי החברה מגלם את
 4 המוניטין של הנתבע.
 5
 6 בהמשך עדותו, מסר רו"ח שמואלי נתונים נוספים המאששים את המסקנה לפיה
 7 לחברה לא היה מוניטין עצמאי. כך, רו"ח שמואלי אישר כי אין לחברה התמחות
 8 מיוחדת; כי לא ידוע על אף לקוח שהגיע לחברה שלא בגלל הנתבע; כי במסגרת
 9 ההסכם עם Y&R פוטרו מרבית עובדי החברה למעט הנתבע; וכי לא ידוע לרו"ח
 10 שמואלי על לקוחות שעזבו בשל פיטוריהם של עובדי החברה.
 11
 12 דברים אלה של רו"ח שמואלי תומכים אף הם במסקנה שהמוניטין של החברה מבוסס
 13 על המוניטין האישי של הנתבע.
 14 **המסקנה העולה מן האמור היא כי לא היה לחברה כל מוניטין עצמאי משלה.**
 15
 16 142. התובע טען כי התוצאה של קבלת עמדת הנתבעים היא כי אין ערך למניות שהוא קבל
 17 במסגרת הסכם ההעסקה שלו (נספח 58 לתצהירו). כן נטען כי יש לאבחן את המקרה
 18 דנן מפסקי הדין בעניין **שרון ו-גרא** שעסקו בשותפויות של עורכי-דין, וזאת מאחר שלא
 19 דובר שם בחברה שמנייתיה הוקצו לעובד בכיר כחלק מתנאי העסקתו.
 20
 21 אני סבורה כי אין לקבל את טענותיו הללו של התובע.
 22 אמנם במקרה דנן, אין עסקינן בשותפות עורכי-דין, אולם בדומה לשותפות כזו גם
 23 במקרה הנוכחי עסקינן בעסק (חברה) המעניק שירותים ללקוחותיו, שהנכס המרכזי
 24 שלו הוא מוניטין, כאשר מוניטין זה קשור בקשר הדוק לזהות הפרסונלית של נותן
 25 השירות. על כך ניתן ללמוד בין היתר משמה של החברה - **"דני אליקים ושות' בע"מ"**.
 26 כפי שצוין לעיל, גם בחו"ד שמואלי מטעמו של התובע צוין מפורשות כי החברה
 27 מבוססת על הניסיון והמוניטין האישי של הנתבע המשמש כמנכ"ל החברה, וכי
 28 הקשרים עם מרבית לקוחות החברה נקשרו על-ידיו.
 29
 30 יתרה מכך, בהסכם ההעסקה של התובע עם החברה, נקבע כי לתובע יוקנו 15%
 31 ממניות החברה ומניית הנהלה אחת. יחד עם זאת, נקבע כי במקרה שהתובע יפסיק

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 13-03-46449 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

1 את עבודתו בחברה במהלך תקופה של פחות מחמש שנים - הוא יחזיר את המניות
2 שקיבל, ולחלופין, ככל שהפסקת עבודתו תהא מסיבה שאינה קשורה לתובע, הוא יהיה
3 רשאי למכור את מניותיו בהתאם למנגנון שנקבע בהסכם (ס' 5(ז)). עוד נקבע כי התובע
4 לא יהיה רשאי להמחות או להעביר את זכויותיו לפי ההסכם לצד שלישי כלשהו (ס'
5 7)).

6
7 לנוכח האמור, אינני סבורה כי יש לקבל את עמדת התובע לפיה מניותיו היו חסרות
8 ערך (גם בהנחה שבמועד קבלתן היה כל המוניטין של החברה מבוסס על הנתבע). כך,
9 לו היתה ההתקשרות בין הצדדים עולה יפה והיה עולה בידי התובע להביא לקוחות
10 לחברה ולייצר לה מוניטין עצמאי, בנפרד מהמוניטין האישי של הנתבע – ערכו של
11 מוניטין זה היה בא לידי ביטוי בשווי המניות שלו. למעשה, יתכן כי לשם כך בין היתר
12 ניתנו לתובע מניות בחברה, על-מנת להעניק לו תמריץ לייצר ערך מסוג זה לחברה.
13 ערכן של המניות הרגילות שקיבל התובע בחברה בא לידי ביטוי גם באפשרות לקבל
14 חלק מרווחי החברה, ככל שיוחלט על חלוקת דיבידנדים, וכן בזכותו של התובע למידע
15 על החברה.

16

האם לחברה יש שווי מעבר לשווי המוניטין?

17
18 143. כאמור, הנתבעים טענו בסיכומיהם כי שווי החברה מורכב כולו משווי המוניטין
19 האישי של הנתבע, שהתובע אינו זכאי לחלק ממנו. לטענתם, על-פי הדוחות הכספיים
20 של החברה, ההון עצמי של החברה הוא שלילי ויש לה הפסד נצבר של כ-1.5 מיליון ₪.
21 לחברה אין נכסים מוחשיים בעלי שווי (למעט "ברזלים" – מחשבים כו'). כמו כן, אין
22 לה לקוחות הקשורים עמה בהסכמים ארוכי טווח.

23

24 144. חו"ד שמואלי העריכה את שווי החברה בהתאם לשיטת היוון תזרימי המזומנים
25 העתידיים (DCF). על-פי שיטה זו, שווי החברה משקף את הערך הנוכחי המהוון של
26 תזרימי המזומנים הצפויים להתקבל כתוצאה מפעילות החברה בעתיד. שיטה זו היא
27 השיטה המקובלת, על-פי ההלכה הפסוקה, להערכת שווי מניות (ר' ע"א 10406/06
28 עצמון נ' בנק הפועלים בע"מ, פסקה 57 (28.12.2009); רע"א 779/06 קיטאל החזקות
29 ופיתוח בינלאומי בע"מ נ' ממן (28.8.2012)).

30

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 46449-03-13 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

- 1 רוי"ח שמואלי בצע את הערכת השווי בשני שלבים. בשלב הראשון, הוערך שווי
 2 הפעילות של החברה, וזאת על-ידי אומדן של הערך הנוכחי של תזרים המזומנים
 3 החופשי הבלתי ממונף של החברה. כזכור, המוניטין מהווה למעשה את הנכס שממנו
 4 נגזר שווי פעילות החברה (שכן הוא המקור להכנסותיה מלקוחות). לכן, בשלב זה ערך
 5 רוי"ח שמואלי ניכוי של שווי המוניטין האישי של הנתבע. בשלב השני, נוכח משווי
 6 הפעילות של החברה השווי של ההתחייבויות הפיננסיות נטו, ונוסף לה שווי הנכסים
 7 העודפים של החברה (סי 6.3).
 8
- 9 145. ניתן לראות מאופן החישוב בו נקט רוי"ח שמואלי כי שווי הפעילות של החברה בשלב
 10 הראשון נגזר באופן בלעדי מהפעילות שלה בענף הפרסום. מעבר לפעילות זו, לא היו
 11 לחברה כל פעילות או נכסים שהיו צפויים להניב לה רווח כלשהו.
 12
- 13 כך עולה גם מעיון בדוחות הכספיים של החברה. מהדוחות עולה כי לבד מהצפי
 14 להכנסות מלקוחות החברה, אין לחברה נכסים שעשויים להניב לה הכנסות עתידיות.
 15 נכסי החברה השוטפים כוללים את יתרת המזומנים וכן את לקוחות החברה ויתרות
 16 חוב של לקוחות אלה כלפיה – כלומר, גם הם מתייחסים כולם להכנסות ממתן שירותי
 17 פרסום ללקוחות החברה. מעבר לכך, לחברה יש רק רכוש קבוע כגון כלי-רכב,
 18 מחשבים, ריהוט וכד'.
 19
- 20 אשר לנכסי החברה – מעיון בדוחות הכספיים של החברה נכון ליום 31.12.2012, עולה
 21 כי סך התחייבויות החברה (כ-8.5 מיליון ₪) עולה על סך נכסיה (כ-7 מיליון ₪).
 22
- 23 146. לכן, צודקים הנתבעים בטענה כי לחברה אין שווי מעבר למוניטין שלה, וזאת בטרם
 24 "נטרול" מעשי הקיפוח, קרי הוספת הסכומים שנלקחו מהחברה שלא כדין עקב
 25 הקיפוח.
 26
- 27 ג.3. נטרול מעשי הקיפוח
- 28 147. התובע טוען כי לשווי החברה יש להוסיף את הכספים שהוצאו ממנה שלא כדין עקב
 29 הקיפוח. לשיטת התובע, נטרול מעשי הקיפוח של הנתבע יכול להיעשות באחת משתי
 30 שיטות: הוספת כספים שנלקחו שלא כדין לשווי החברה, או מתן פיצוי לתובע בסכום

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 46449-03-13 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

- 1 השווה למשיכות היתר שבוצעו לפני המועד הקובע להערכת השווי, לפי שיעור ההחזקה
2 של התובע.
- 3
- 4 148. כפי שצוין לעיל, אני סבורה כי לחברה אין מוניטין משלה. מסקנה זו נוגעת לשלב
5 הראשון של הערכת השווי לפי שיטת ה-DCF. משמעותה של מסקנה זו היא כי בשלב
6 הראשון, במקום לנכות 20% משווי החברה המיוחס למוניטין אישי של הנתבע, יש
7 לבצע ניכוי בשיעור של 100%, כך שאומדן תזרים המזומנים העתידי של החברה כזו
8 יהיה שווה לאפס. תוצאה זו משמעותה שתזרים המזומנים העתידי של החברה נובע
9 כולו מהמוניטין של הנתבע.
- 10
- 11 149. מכאן יש להמשיך לשלב השני. בחישוב שערך רו"ח שמואלי בנוגע לשווי נכסיה
12 הפיננסיים נטו של החברה, נלקחו בחשבון יתרות מזומנים של כ-3 מיליון ₪, וזאת
13 בהתאם לנתונים בדוחות הכספיים ליום 31.12.2012. כאמור לעיל (בס' 117), הנתבע
14 ביצע משיכות מזומנים עודפות מן החברה בסך כולל של 10,409 אלפי ₪. לפי חו"ד
15 שמואלי, לחברה נכסים פיננסיים נטו (בניכוי יתרות של הנתבע ושל חברות קשורות),
16 בסכום שלילי של 2,261 אש"ח. מצירוף הנתונים יוצא כי לחברה נכסים פיננסיים נטו
17 בשווי של כ-8 מיליון ₪ (8,148 אש"ח).
- 18
- 19 יצוין כי בניגוד לטענת הנתבעים, הערכת השווי שביצע רו"ח שמואלי בחו"ד לא
20 "נטרלה" את מעשי הקיפוח באופן של הוספת הסכומים שהנתבעים משכו ביתר מן
21 החברה לשווי של החברה. ההתייחסות בחו"ד שמואלי למעשים אלה נעשתה בגדר
22 אומדן שווי הפעילות של החברה בשלב הראשון בלבד (כך למשל, על-מנת לקבל אומדן
23 של הוצאות ההנהלה העתידיות בחברה ללא המשיכות העודפות וכד').
- 24
- 25 **לפיכך, יש לקבוע כי שווי החברה נכון ליום 31.12.2012 עומד על 8,148,000 ₪.**
- 26
- 27 **4.ג. ניכוי פרמיית שליטה**
- 28 150. רו"ח שמואלי הסביר בחוות-דעתו כי הפרקטיקה המקובלת בהערכת שווי מניות
29 המיעוט היא הפחתה של פרמיית השליטה בחברה, ובחישוב הסופי ביצע הפחתה כזו
30 בשיעור של 15% משווי החברה. יחד עם זאת, רו"ח שמואלי ציין כי בפסיקת בתי-
31 המשפט בשנים האחרונות ניתנה הגנה לקיפוח המיעוט, וכי לכן נראה כי בית-המשפט

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 13-03-46449 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

- 1 אינו מקבל פרקטיקה זו. התובע התייחס לסוגיה זו בסיכומיו. לטענתו, בפסק-הדין
 2 בעניין **אדלר** נקבע שאין להתחשב בפרמיית השליטה, בין היתר לאור מחקר עדכני
 3 אודות ירידה דרסטית של פרמיית השליטה בישראל.
 4
 5 מנגד טענו הנתבעים כי טענה זו מהווה הרחבת חזית אסורה, וכי היא חסרת יסוד
 6 לגופה. לטענתם, פסק-הדין בעניין **אדלר** התייחס להתמחרות במעין-שותפות, ואילו
 7 בענייננו מדובר בהערכת שווי על-ידי בית-המשפט שלא בקשר למעין-שותפות.
 8
 9 151. ההפנייה לפסי"ד **אדלר** היא הפניה לגיטימית למקור משפטי רלוונטי. פסה"ד בעניין
 10 **אדלר** ניתן ביום 1.9.2015, לאחר שהסתיים הליך ההוכחות בתיק דנן וזמן קצר בטרם
 11 הגשת הסיכומים. לפיכך, היה התובע רשאי להפנות לפסק-הדין, ואין לראות בכך
 12 משום הרחבת חזית.
 13
 14 152. לגופו של עניין – אינני סבורה שהדברים שנאמרו בעניין **אדלר** ביחס לניכוי פרמיית
 15 שליטה, משליכים באופן אופרטיבי על ענייננו. באותו עניין הורה בית-המשפט העליון
 16 על סעד של עריכת התמחרות. בית-המשפט העליון הסביר כי במקרה של התמחרות
 17 כזו הנעשית בחברה שהיא מעין-שותפות, ושבה היכולת ליהנות מהיתרונות
 18 הלגיטימיים של השליטה אינה נחלתו הבלעדית של שותף כזה או אחר, נחלת
 19 ההצדקה העיונית להעניק פרמיית שליטה. לכן, הנחת המוצא צריכה להיות שאין זכות
 20 לתוספת בשל פרמיית שליטה, והנטל על הטוען אחרת להוכיח זאת. באותו עניין נקבע
 21 כי לא הוכחה זכות מעין זה.
 22
 23 153. בנסיבות העניין שלפנינו, אין מדובר במעין-שותפות שבה היכולת ליהנות מיתרונות
 24 הלגיטימיים השליטה נחלקת בין מספר שותפים, אלא במצב שבו יתרונות אלה מצויים
 25 בידי הנתבע בלבד. כזכור, הנתבע (בעצמו או באמצעות חברת מ.ב.מ. שבבעלותו) הוא
 26 בעלים שכ-90% ממניות החברה הרגילות, והוא מחזיק **בכל** מניות ההנהלה של
 27 החברה.
 28
 29 154. אינני מחווה דעה לגופו של ענין ביחס לאפשרות להפחית פרמיית שליטה במקרה כמו
 30 המקרה דנן, משום שאני סבורה כי יש לבסס את המסקנה ביחס לכך על חוות-דעתו
 31 של המומחה מטעם התובע, רו"ח שמואלי, שיש לראות בה הודאת בעל-דין. עמדתו של

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 46449-03-13 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

1 רו"ח שמואלי היתה כי על-פי הפרקטיקה המקובלת יש להפחית 15% משווי החברה
2 בשל פרמיית השליטה לצורך הערכת שווי מניות המיעוט. לכן, אני סבורה שבמקרה
3 דנן יש לבצע הפחתה כזו.

4
5 155. לכן, יש לקבוע כי שווי החברה, לאחר ניכוי פרמיית שליטה, הינו 6,925,800 ₪.

ד. שיעור אחזקותיו של התובע בחברה

רקע עובדתי

9 156. כזכור, על-פי החלטת בית-הדין האזורי לעבודה, בחודש ינואר 2010 נרשמו על-שם
10 התובע 83 מניות רגילות בע"מ של 1 ₪, אשר היוו 10.3% מהון המניות המונפק של
11 החברה.

12
13 157. ביום 14.1.2013 התקבלה על-ידי דירקטוריון החברה (שזכור כלל את הנתבע בלבד)
14 החלטה על הקצאת המניות הראשונה. על-פי החלטה זו, החברה תקצה 400 מניות
15 רגילות בסכום כולל של 300,000 ₪, דהיינו בסך של 750 ₪ למניה. בהחלטה צוין כי
16 הקצאת המניות תעשה באופן שוויוני – כך שלתובע תינתן הזדמנות לרכוש 41 מניות
17 תמורת 30,750 ₪. ככל שהוא לא יעשה כן, תעמוד לנתבע זכות להעביר את הסכום
18 במקומו ולהיות זכאי למניות המוקצות.

19
20 בהחלטה הובהר כי עקב מצבו של ענף הפרסום בכלל וירידה בהיקפי הפרסום, וכן עקב
21 קריסתו של אחד מלקוחות החברה המרכזיים, תידרש החברה לגיוס הון נוסף
22 וערביות נוספות לשם הבטחת קיומה (נספח 63 לתצהיר התובע).

23
24 בעקבות ההקצאה הראשונה, דוללו אחזקותיו של התובע לכ-7% ממניות החברה.

25
26 158. ביום 28.5.2013 – קרי לאחר הגשת התביעה, התקבלה על-ידי דירקטוריון החברה
27 החלטה בדבר ההקצאה השנייה. בהחלטה צוין כי עקב מצבה של החברה והצורך
28 לפרוע את חובותיה המובטחים על-ידי נכסי הנתבע לבנק, העביר הנתבע לחברה
29 מיליוני שקלים כהלוואת בעלים והוא מצוי ביתרת זכות של 3,072,281 ₪. בהחלטה
30 צוין כי לאור העובדה שאין לחברה מקור אחר לפרוע את החוב לבנק, הוחלט על
31 הקצאת מניות כנגד אותה ההלוואה. הקצאת המניות תבצע באופן שמואלי רגילה

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 46449-03-13 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

1 אחת תוקצה כנגד 750 ש"ח הלוואת בעלים. בהחלטה צוין כי לתובע ניתנה, לפני משורת
2 הדין, אפשרות להעביר הלוואת בעלים לחברה בתנאים זהים לזו שהעמיד הנתבע, עד
3 כדי חלקו בחברה, ובסה"כ 227,699 ש"ח (נספח 66 לתצהיר התובע).

4
5 בעקבות ההקצאה השנייה, דוללו אחזקותיו של התובע לכ-1.5% מהון מניות החברה.
6

טענות הצדדים

7
8 159. טענת התובע, ההחלטות בדבר הקצאת המניות בחברה נעשו באופן פסול.
9

10 בנוגע להקצאה הראשונה – נטען כי לא הוכח שלחברה נדרשה הזרמת הון חדש. לפי
11 הדוחות הכספיים של החברה נכון ליום 31.12.2011 לחברת נהרדעא (שמוחזקת
12 במלואה על-ידי חברת מ.ב.מ.) היה חוב של 3.9 מיליון ש"ח כלפי החברה, וזאת לאחר
13 שנכון ליום 31.12.2010 סכום החוב שלה עמד על 2.1 מיליון ש"ח. כלומר, במהלך שנת
14 2011 הנתבע העביר לנהרדעא אשראי נוסף של כ-1.7 מיליון ש"ח. לטענת התובע, על
15 הנתבעים היה לגבות את החוב, ובוודאי שלא לתת אשראי נוסף לנהרדעא, במקום
16 לדלל את שיעור החזקה של התובע.
17

18 התובע הוסיף כי יש לפסול את ההקצאה גם משום שהיא בוצעה בשווי לא הוגן. לטענת
19 התובע, ההקצאה היתה צריכה להיעשות לפי שווי החברה שנקבע על-ידי רוי"ח
20 בלומנטל, ולחלופין היה על החברה להזמין הערכת שווי אחרת. לנתבע היה אינטרס
21 אישי לקבוע שווי נמוך לחברה, וכך לרכוש את מניותיה במחיר נמוך.
22

23 לטענת התובע, טעם נוסף שבשלו לא היתה הצדקה לבצע את ההקצאה נעוץ בעובדה
24 שהנתבע משך מהחברה כספים שלא כדין. בטרם הקצאת המניות, היה על הנתבע
25 להשיב כספים אלה לחברה. לבסוף, טען התובע כי ההקצאה לא אושרה כדין, וזאת
26 מאחר שהאסיפה הכללית לא כונסה על-מנת לדון בהקצאה, כנדרש לפי סעיף 278(ג)
27 לחוק החברות.
28

29 160. לטענת התובע, גם ההקצאה השנייה בוצעה באופן לא חוקי. התובע טען כי הקצאה זו
30 אינה רלבנטית שכן היא בוצעה לאחר הגשת התביעה. כמו כן נטען, בדומה לאמור
31 לעיל, כי אם החברה היתה זקוקה לגיוס הון היה עליה לגבות את חובותיה של חברת

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 13-03-46449 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

- 1 נהרדעא, וכן לדאוג להשבת הסכומים שהנתבע נטל ממנה שלא כדין. הקצאת המניות
 2 במחיר נמוך משוויון מקימה עילה נוספת בגין קיפוח, והסעד המתאים הוא ביטול
 3 ההקצאה. יתרה מכך, לטענת התובע, הנתבע כלל לא העביר לחברה 3 מיליון ₪ אלא
 4 העמיד פיקדון כערובה לאשראי שניתן לה. לכן, גם לאחר ביטול ההקצאה שבוצעה
 5 בעקבות החלטה זו, אין לזקוף לטובת הנתבע סכום כלשהו.
 6
 7 161. מנגד, טענו הנתבעים כי הקצאת ההון נדרשה בשל נסיבות שונות, ובהן קריסת לקוח
 8 מרכזי של החברה (מטבחי דו-איט) והירידה בהכנסות בענף הפרסום. לטענת
 9 הנתבעים, לתובע ניתנה הזדמנות שווה להשתתף בהקצאת המניות, אך הוא סרב. לכן
 10 טענתו ביחס למחיר ההקצאה אינה רלבנטית. לאור סירובו של התובע, הועבר מלוא
 11 הסכום על-ידי הנתבע לטובת החברה, והפך לחלק מהון החברה.
 12
 13 לטענת הנתבעים, הקצאת מניות היא כלי לגיטימי של החברה באמצעות הדירקטוריון
 14 לגיוס הון, ואין ספק שהחברה היתה זקוקה להון. הנתבעים גורסים כי טענת התובע
 15 שסירב לחתום על ערבות לחובות החברה אינה לגיטימית.
 16
 17 **דיון**
 18 162. אני סבורה כי התובע הוכיח כי הקצאת המניות נעשתה באופן פסול ותוך קיפוח שלו.
 19
 20 כפי שפורט בפסק-דין זה לעיל, הנתבע נהג בחברה כאילו היא בבעלותו הבלעדית,
 21 ובהתעלם מזכויותיו של התובע. במשך שנים משך הנתבע משכורות ודמי-ניהול
 22 בהיקפים חורגים במאות אלפי ₪ מכפי שהגיע לו. בני משפחתו של התובע הועסקו
 23 בחברה עבור שכר מופרז, ואפילו התשלומים לגרושתו של הנתבע נעשו מקופת החברה.
 24 הנתבע הביא לכך שהחברה תתקשר בעסקאות עם חברות שבעלותו - חברת מ.ב.מ.
 25 שממנה שכרה החברה את משרדה בדמי-שכירות מופרזים, והפסדיה של חברת
 26 נהרדעא מומנו על-ידי החברה. הנתבע ובני משפחתו אף עשו שימוש בכרטיסי האשראי
 27 של החברה למימון הוצאותיהם האישיות.
 28
 29 באופן זה משך הנתבע מהחברה כספים בסכום עודף של כ-10 מיליון ₪; סכום שהיה
 30 בו כדי לכסות את כל חובותיה של החברה נכון ליום 31.12.2012. משכך, הטענה כאילו

המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 13-03-46449 רגב נ' אליקים ואח'

תיק חיצוני:

1 החברה נזקקה לגיוס הון נוסף בדרך של הקצאת מניות בשל נסיבות חיצוניות (שינויים
2 בשוק הפרסום ואובדן לקוח של החברה), אינה יכולה לעמוד.

3
4 163. התוצאה של קביעה זו היא שלצורך מתן הסעד בשל קיפוח התובע, יש לראותו כמי
5 שהוא בעלים של 10.3% ממניות החברה.

6
7 על-כן, שווי מניותיו של התובע הינו 713,357 ₪.

8
9 סוף דבר

10 164. לאור כל האמור בפירוט לעיל בפסק דין זה, אני מקבלת את התביעה - אני מחייבת
11 את הנתבעים 1-2 לרכוש את מניות התובע (10.3% מהון המניות המונפק של החברה),
12 תמורת סכום של סך של 713,357 ₪. המניות יעברו כנגד התשלום.

13
14 הנתבעים יישאו בהוצאות התובע בסך 50,000 ₪.

15
16
17 ניתן היום, כ"ח כסלו תשע"ו, 10 דצמבר 2015, בהעדר הצדדים.

18
19
20 רות רונן, שופטת

21
22